

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The background of the page features large, overlapping, semi-transparent pink shapes that create a modern, abstract design.

Annika Hämäläinen

Henna Härikkä

Anniina Kleemola

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkauk-

Opinnäytetyö, kevät 2022

HYVIN VIITOT!

Selvitys tulkkiopiskelijoiden vertaispalautteenantotaidoista

TIIVISTELMÄ

Hämäläinen, Annika, Härikkä, Henna & Kleemola, Anniina
Hyvin viitot! Selvitys tulkkio opiskelijoiden vertaispalautteenantotaidoista
60 sivua, 3 liitettä
Kevät, 2022
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkkaus

Opiskelijan antama vertaispalaute on tärkeää, sillä palautteen avulla toinen opiskelija voi kehittää suoritustaan. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelmassa opiskelevien tulkkio opiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoja viitotuissa tehtävissä. Opinnäytetyössä selvitettiin, minkälaisia vertaispalautteenantajia tulkkio opiskelijat ovat ja minkälaisiksi opiskelijat itse arvioivat omat vertaispalautteenantotaitonsa. Opinnäytetyössä selvitettiin, tukevatko viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman opinnot riittävästi opiskelijoiden vertaispalautteen antamisen taitoja ja onko opiskelijoilla lisätarvetta vertaispalautteen antamisen ohjaukselle.

Opinnäytetyöhön valittiin kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä ja opinnäytetyö toteutettiin tutkimuspainotteisena selvitystyönä. Aineisto kerättiin sähköisellä Webropol-kyselyllä 2.–4. vuosikurssilla opiskelevilta tulkkio opiskelijoilta. Kyselyyn vastasi 74 opiskelijaa. Kyselylomakkeeseen laadittiin strukturoituja kysymyksiä, Likert-asteikkoon perustuvia väittämiä ja avoimia kysymyksiä. Strukturoituja kysymyksiä ja väittämiä analysoitiin Webropol-ohjelman raportointityökaluilla. Avoimissa kysymyksissä esille nousseita teemoja analysoitiin luokittelemalla.

Opinnäytetyön tuloksista havaittiin, että viitotuissa tehtävissä tulkkio opiskelijat arvioivat omat vertaispalautteenantotaitonsa hyväksi. Opiskelijat eivät kuitenkaan arvioineet antamansa palautteen kehittävän toisen opiskelijan kielitaidollista osaamista. Opiskelijoiden mukaan opinnot kehittivät heidän vertaispalautteenantotaitojaan, ja kolmannes opiskelijoista arvioi opintojen tukevan heidän palautteen antamisen taitojaan työelämässä tulkkkausosalalla.

Tulosten perusteella vertaispalautteen antamisella on vaikutusta tulkkio opiskelijoiden ammatilliseen kehittymiseen. Opinnäytetyön tulosten mukaan on perusteltua ja kannattavaa panostaa opiskelijoiden palautteenantotaitoihin opintojen alkuvaiheesta alkaen. Palautteenantotaitoihin panostamalla opiskelijoiden osaaminen kehittyy. Opintojen aikana opittuja taitoja sovelletaan työelämään ja sen kautta vahvistetaan palautteenantokulttuuria tulkkkausosalalla.

Asiasanat: korkeakouluopiskelu, kyselytutkimus, opiskelijat, osaaminen, palaute, suomalainen viittomakieli, viittomakielentulkkit

ABSTRACT

Hämäläinen, Annika, Härikkä, Henna & Kleemola, Anniina
Good job! How interpreting students give feedback to each other
60 pages, 3 appendices
Spring, 2022
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor's Degree Programme in Humanities
Degree Programme in Sign Language Interpretation
Sign Language Interpreter

The objective of this study was to gather information about how interpreting students give feedback to another student in signed assignments. Good feedback can promote students' professional ability. This thesis was conducted at Diaconia University of Applied Sciences in Turku campus. The aim of this thesis was to find out how interpreting students give feedback to each other and how they evaluate their peer feedback abilities. This thesis also investigated how the Degree Programme in Sign Language Interpretation support students' ability to give peer feedback and if they need more instruction in giving feedback.

The approach of this thesis was qualitative research, and it was research-oriented. The data was collected with Webropol-survey and was sent to second, third and fourth-year interpreting students. The data consisted of 74 responses of interpreting students. The questionnaire was conducted with structured and open questions. The data was analysed quantitatively with the Webropol's analysing methods. Open questions were analysed qualitatively with thematic analysis.

The majority of the participants believed that they could give good feedback to another student. However, these results suggested that other interpreting students could not improve their language proficiency. The interpreting students evaluated that their studies in Degree Programme in Sign Language Interpretation improved their peer feedback abilities. A third of the students assessed that their studies profit their peer feedback abilities also at working in the field of interpreting.

The findings indicate that giving peer feedback would have an impact on interpreting students' professionalism and proficiency in sign language. The results suggest that it is important to invest in abilities of giving peer feedback from the beginning of the studies. The students' abilities will improve if instructions on how to give good feedback are invested in. Therefore, the interpreting students are able to apply their abilities to work in the field of interpreting. Consequently, the culture of giving feedback will be increased in the field of interpreting.

Keywords: studies in an institution of higher education, questionnaire survey, students, know-how, feedback, Finnish Sign Language, sign language interpreters

VIITTOMAKIELINEN TIIVISTELMÄ

Hämäläinen, Annika, Härikkä, Henna & Kleemola, Anniina
Hyvin viitot! Selvitys tulkkioiskelijoiden vertaispalautteenantotaidoista
60 sivua, 3 liitettä
Kevät, 2022
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkaus

<https://youtu.be/DWNfP8EVbn4>

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 VERTAISPALAUTTEEN ANTAMINEN TULKKAUSALALLA	8
2.1 Opiskelijat vertaispalautteen antajina.....	8
2.2 Korkeakouluopiskelijoiden myönteiset kokemukset kieliopintojen vertaispalautetyöskentelystä	10
2.3 Korkeakouluopiskelijoiden kielteiset kokemukset kieliopintojen vertaispalautetyöskentelystä	11
2.4 Palautteen antaminen tulkkausalalla.....	12
3 SUOMALAISEN VIITTOMAKIELEN RAKENTEEN HUOMIOIMINEN VERTAISPALAUTTEESSA.....	14
3.1 Viittoman rakenne	15
3.2 Käsien muodostelma.....	17
3.3 Suomalaisen viittomakielen rakenne ja lauseoppi.....	18
3.4 Sormittaminen ja numeraaliviittomat	19
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	21
5 OPINNÄYTETYÖN AINEISTON KUVAUS	23
5.1 Opinnäytetyön ympäristö ja kohderyhmä	23
5.2 Kyselylomake verkkokyselynä	24
5.3 Aineiston analyysi	28
6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	30
6.1 Tulkkiopiskelijat vertaispalautteen antajina	30
6.2 Tulkkiopiskelijoiden arviot vertaispalautteenantotaidoista viittoman ja viittomakielen rakenteen suhteen.....	32
6.3 Tulkkiopiskelijoiden numeerinen arvio vertaispalautteenantotaidoista	35
6.4 Vertaispalautteen antamisen taitojen tukeminen opintojen aikana.....	37
6.4.1 Opiskelijoiden kokemukset annettujen ohjeiden riittävydestä.....	37
6.4.2 Tulkkiopiskelijoiden tarve lisäohjeistukseen vertaispalautteen antamisessa.....	38

6.4.3 Annetun vertaispalautteen hyödyllisyys	40
7 OPINNÄYTETYÖN VAIKUTUS PROJEKTIOPINTOIHIN	42
8 POHDINTA	45
LÄHTEET.....	49
LIITE 1. Tutkimuskirje	52
LIITE 2. Kyselylomake	53
LIITE 3. Projektiopinnoissa tuotettu palautelomake	59

1 JOHDANTO

Erilaisissa oppimisympäristöissä sekä opettajalta saatu palaute että toisen opiskelijan antama vertaispalaute on tärkeää opiskelijalle. Vertaispalaute on opiskelijoiden toisilleen antamaa palautetta. Annettu palaute on tehokasta, kun palautteella ohjataan oman tekemisen tarkasteluun ja analysointiin. Viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman opinnoissa annamme yleisimmin palautetta erilaisista suorituksista, kuten viitotuista tuntitehtävistä.

Opinnäytetyössä tarkastelemme Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) Turunkampuksen viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelmassa opiskelevien tulkkiopiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoja viitotuissa tehtävissä. Opinnäytetyössä selvitämme, minkälaisia vertaispalautteenantajia tulkkiopiskelijat ovat Diakissa, ja sitä, minkälaisiksi opiskelijat itse arvioivat omat vertaispalautteenantotaitonsa. Selvitämme opinnäytetyössä, tukevatko Diakin viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman opinnot riittävästi opiskelijoiden vertaispalautteen antamisen taitoja ja onko opiskelijoilla lisätarvetta vertaispalautteen antamisen ohjaukselle.

Yhdistimme opinnäytetyön projektiopintoihimme, joissa tuotimme kolme viitottua esimerkkivideota Jyväskylän yliopiston suomalaisen viittomakielen taitotasojen eri taitotasokuvaimien perusteella. Taitotasokuvaimia käytetään sovelletusti viittomakielen arviointiin sekä itsearviointiin. Teimme myös palautelomakkeen, jossa huomioimme keskeisiä viittomakielen rakenteen osa-alueita. Viitottujen esimerkkivideoiden katsomisen jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus harjoitella palautteen antamista palautelomakkeessa olevien osa-alueiden pohjalta.

Opinnäytetyömme aihe on tärkeä, sillä suomalaisen viittomakielen näkökulmasta tarkasteltuna vertaispalautteen antamista korkeakouluopiskelijoiden kesken ei ole tutkittu ollenkaan. Tähän asti vertaispalautetta on Suomessa tutkittu vähän, mutta Laura Ketosen uusi väitöskirja, *Exploring interconnections between student peer assessment, feedback literacy and agency*, vertaisarvioinnista on osoitus aiheen ajankohtaisuudesta ja kiinnostuksesta tutkimusalana.

Tulkkausalalla työskennellessä palautteen saaminen ei aina ole itsestäänselvyys. Tämän opinnäytetyön myötä haluaisimme vahvistaa palautteenantokulttuuria tulkkausalalla tulevaisuudessa. Aihetta tarkastelemalla haluaisimme mahdollistaa, että tulevaisuudessa Diakista valmistuneilla tulkeilla olisi riittävät palautteenantotaidot. Kun palautteen antamista harjoitellaan jo opintojen aikana, se muodostuu luonnolliseksi osaksi tulkkausta. Näin ollen vertaispalautteen antamisen taito siirtyy työelämään, mikä mahdollistaa tulkkauksen hyvän laadun niin omassa työyhteisössä kuin koko tulkkausalalla.

2 VERTAISPALAUTTEEN ANTAMINEN TULKKAUSALALLA

Luvussa tarkastelemme lähdekirjallisuuden pohjalta opinnäytetyömme aiheen kannalta keskeisiä asiasisältöjä, kuten vertaispalautteen antamista korkeakoulu-ympäristössä ja sitä, minkälaisia kokemuksia opiskelijat ovat raportoineet kielio-pintoihin sisällytetystä vertaispalautetyöskentelystä. Luvun lopussa tarkastelemme, minkälaista palautteen antamista tulkkausalalla esiintyy.

2.1 Opiskelijat vertaispalautteen antajina

Palautteen antamisessa on opettajan antaman palautteen lisäksi myös opiskelijoiden antama vertaispalaute keskeisessä roolissa (Svinfuvud 2016, 72–75). 54 tutkimusartikkelia sisältävän meta-analyysin mukaan vertaispalautetyöskentelyn avulla parannetaan opiskelijoiden suoritusta verrattaessa tilanteeseen, jossa vertaispalautetyöskentelyä ei käytettäisi ollenkaan (Double, McGrane & Hopfenbeck 2019, 493–499). Vertaispalautteen antamisesta hyötyy myös palautteen antaja, sillä vertaispalautteen avulla palautteen antaja suhtautuu lähteeseen kriittisemmin ja yksityiskohtaisemmin (Svinfuvud 2016, 72–75). Kun arvioi ja tarkastelee toisen työskentelyä, se tukee myös omaa oppimista, sillä vertaispalautteen antaja voi löytää myös omaan tekemiseen uusia näkökulmia (Udd 2020, 135).

Vertaispalautetta voi antaa joko yksin tai ryhmissä, kasvotusten tai viestillä sekä suullisesti vapaamuotoisesti tai kirjallisesti tarkemmin määriteltynä, esimerkiksi jonkun kaavakkeen mukaan. Udd (2020, 134–141) on huomannut kasvotusten vertaispalautteen antamisen olevan vaikeampaa. Esimerkiksi luokkatilanteessa kasvokkain palautteen antaminen on nopeampaa, mutta voi olla, että kaikki eivät osallistu palautteen antamiseen. Esimerkiksi sama huomio voi tulla useaan kertaan esille, jolloin opiskelija ei halua sanoa samaa asiaa uudestaan tai osa opiskelijoista ei ilmaise itseään suullisesti niin sujuvasti kuin toiset. Kasvokkain palautteen saaja voi kuitenkin heti reagoida ja kommentoida saamaansa palautetta. (Udd 2020, 134–141.)

Korkeakouluopiskelijoiden toisilleen antaman kirjallisen vertaispalautteen sisältö on pääosin myönteistä ja palaute sisältää kehuja (Tapola-Tuohikumpu, Uotinen, Talamo & Nykopp 2020). Positiivisen palautteen avulla vahvistetaan opiskelijan luottamusta osaamiseensa (Weaver 2006, 382–389). Kielteisiä ja kriittisiä palautesisältöjä korkeakouluopiskelijat antavat toisilleen selvästi myönteistä palautetta vähemmän. Kriittiset ja kielteiset palautesisällöt annetaan usein vain toteavina ilmaisuina eikä palautteen kriittistä asiasisältöä perustella. Korkeakouluopiskelijoiden antamissa vertaispalautteissa annetut muutosehdotukset sen sijaan ilmaistaan palautteen saajalle hienovaraisina neuvoina käskevien korjauskehotusten sijaan. (Tapola-Tuohikumpu, Uotinen, Talamo & Nykopp 2020.)

Vertaispalautteessa, kuten palautteessa aina on tärkeää, että molemmat, sekä vertaispalautteen antaja että palautteen saaja, ymmärtävät mihin vertaispalautteella pyritään (Udd 2020, 135; Weaver 2006, 379). Vertaispalautteen hyödyllisyyden kokemukseen ovat yhteydessä opiskelijoiden asenteet vertaispalautetyöskentelyä kohtaan. Mitä myönteisemmin opiskelijat suhtautuvat vertaispalautetyöskentelyyn, sitä hyödyllisemmäksi he sen arvioivat (Wang 2014, 87–91). Vertaispalaute vahvistaa yhteistyötä. Kun opiskelijat antavat toisilleen palautetta, jokaisella opiskelijalla on oma itsenäinen tehtävänsä ja panoksensa, mutta kaikki tekevät kuitenkin töitä yhteisen tavoitteen eteen. Vertaispalautetta tarvitaan myös työelämässä. (Udd 2020, 135.) Tulkkausalalla tulkit antavat toisilleen vertaispalautetta heidän tulkkaussuorituksestaan, joten tulkkio opiskelijoiden on hyvä harjoitella vertaispalautteen antamista opintojensa alusta lähtien ja oppia vertaispalautteen antamiseen sisältyviä taitoja jo varhaisessa vaiheessa opintojaan.

Palautteen antaminen voi olla hankalaa, sillä muut voivat ajatella palautteesta negatiivisesti tai ajatella sen olevan kritiikkiä toista kohtaan. Palautteen on kuitenkin tarkoitus muuttaa toisen tottumuksia tai auttaa toista eteenpäin. (Garber 2004, 39.) Useimmiten palautteen saaja haluaa tietää mikä on onnistunut ja mitä pitäisi vielä miettiä ja kehittää (Udd 2020, 137). Pelkästään kielteisillä ja heikkouksia korostavilla palautteilla ei saada opiskelijan suoritusta kehittymään paremmaksi (Weaver 2006, 382–389). Oppimisen sekä kehittymisen kannalta palautteen saaminen on erittäin tärkeää (Nieminen 2019, 72–75). Vertaispalautetyöskentelyssä palautteen antajan ja palautteen saajan taitotasoerot eivät kuitenkaan

saa olla liian suuret, sillä opiskelijoiden taitotasoerot ovat yhteydessä vähäisempään ja hitaampaan tavoiteltavan suorituksen kehittymiseen (Strijbos, Narciss & Dünnebier 2010, 291–303). Oppimisympäristöissä kuten kouluissa palautteen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden oppimisprosessia. Palautteen avulla pyritään vähentämään itse suorituksen ja halutun tavoitteen eroja. Näin ollen tavoitteet täytyy olla selvillä, jotta tiedetään mihin ja miten pyritään. Erojen havaitsemisen lisäksi hyvään palautteeseen sisällytetään vinkkejä, kuinka palautteen antamisen kohteena oleva henkilö pääsisi vielä lähemmäksi tavoitteitaan ja konkreettisia kehitysehdotuksia. (Nieminen 2019, 72–75.)

Yksi tutuimmista palautteen antamisen muodoista on suoritukseen liittyvä palaute (Nieminen 2019, 74). Tämä on tulkkiopetuksessa käytetty muoto, kun annetaan palautetta jostakin suorituksesta, kuten oppimistehtävästä. Niemisen (2019) mukaan korjaavaa palautetta voi antaa suorituksesta monella tavalla, mutta mitä enemmän annettu palaute ohjaa tarkastelemaan ja analysoimaan omaa tuotosta, sitä tehokkaampaa palaute on.

2.2 Korkeakouluopiskelijoiden myönteiset kokemukset kieliopintojen vertaispalauteyöskentelystä

Suomalaisen viittomakielen näkökulmasta tarkasteltuna vertaispalautteen antamista korkeaopiskelijoiden kesken ei ole tutkittu ollenkaan. Myös suomalaisessa korkeakouluympäristössä muiden kuin viittomakielisten kieliopintojen vertaispalauteyöskentelyä on tutkittu vain muutamissa tutkimuksissa (esimerkiksi von Boehm, Suojala & Veikkolainen 2017; Elsinen 2007). Svinhufvud (2013) on tutkinut väitöskirjassaan gradun yhteydessä olevia vuorovaikutustilanteita, joissa opponentin antama palaute on ollut erityisen huomion kohteena.

Muiden puhuttujen kielten vertaispalauteyöskentelyyn liittyvistä tutkimuksista saatuja tuloksia voidaan suhteuttaa viittomakieltä opiskelevien korkeakouluopiskelijoiden vertaispalautekokemuksiin. Viittomakielentulkkiopintojen palautteen antamista tarkastelevan opinnäytetyön tutkimustuloksissa on yhteneväisyyksiä kie-

liopinnoissaan palautetta antavien opiskelijoiden kokemusten kanssa. Tätä Silberstein (2003) opinnäytetyötä voidaan pitää yhtenä viittomakielialan vertaispalautetyöskentelyä läheisesti tarkastelevana työnä. Opinnäytetyössään Silberstein (2003) selvitti sekä viittomakielentulkkien kokemuksia palautteen antamisesta tulkkiparilleen, että heidän kokemuksiaan palautteen antamisen vaikeudesta omassa työympäristössään.

Vertaispalautetyöskentelyä pidetään pääosin onnistuneena menetelmänä, sillä enemmistö vastaajista suhtautui vertaistyöskentelyyn myönteisesti (von Boehm ym. 2017, 111–115; Elsinen 2007, 363–364). Vertaispalautetyöskentelyssä annetun palautteen avulla palautteen saajat pystyivät muokkaamaan ja parantamaan kielellistä tuotostaan tarkoituksenmukaisemmaksi (von Boehm ym. 2017, 111–115) sekä ohjaamaan kieliopintojensa opiskelua haluttuun suuntaan (Elsinen 2007, 363–364). Molemmissa tutkimuksissa vertaistyöskentelyn etuna nähdään sekä palautteen antajan, että palautteen saajan oman osaamisen reflektointi sekä vertaistyöskentelyn merkitys oman oppimisen syventämisessä (von Boehm ym. 2017, 111–115; Elsinen 2007, 363–364). Etenkin von Boehmin ym. (2017, 111–115) tutkimuksessa korostui, että vielä alkeistasolla olevat kielenopijat kokevat palautteen antamisen palautteen saamista hyödyllisemmäksi heidän tarkastellessaan oman kielitaitonsa edistymistä.

2.3 Korkeakouluopiskelijoiden kielteiset kokemukset kieliopintojen vertaispalautetyöskentelystä

Vertaispalautetyöskentelyn suhtaudutaan myös kielteisesti ja työskentelymuoto koetaan hankalana (von Boehm ym. 2017, 115–117; Elsinen 2007, 363–364). Vertaispalautteen antamisessa huolta aiheutti vastaanottajan reaktiot saadusta palautteesta, ja perustellusti annetun rakentavan ja positiivisen palautteen sekä kritiikin antaminen koettiin vaikeana (von Boehm ym. 2017, 115–117). Elsinen ym. (2007, 363–364) tutkimuksessa vertaispalautteen antamisen pelättiin korostavan ylimyönteisten kommenttien antamista, sillä vertaispalautteen antajat haluavat olla kohteliaita toisilleen. Vertaispalautetyöskentelyssä myös epäiltiin opiskelijakollegoilta puuttuvan riittävää pätevyyttä vertaispalautteen antamiseen, sillä

opiskelijakollegan oma kielitaito arvioitavaa kieltä kohtaan voi olla millä tasolla tahansa (von Boehm ym. 2017, 115–119; Elsinen 2007, 363–364).

Vertaispalautetyöskentelyssä annettu palaute ei aina selkeästi tuonut esille mikä omassa suorituksessa oli hyvää tai kuinka omaa kielitaitoaan voisi parantaa (Elsinen 2007, 357–358). On tavanomaista, että palautteen antamisessa jonkin osa-alueen hyvyttä tai kiinnostavuutta vain rutiininomaisesti kehutaan, mutta perusteellisemmat ja yksityiskohtaisemmat huomiot siitä miksi se on hyvää, puuttuvat usein (Svinhufvud 2013, 47–52). Palautteen antamiseen liittyvä osaamisen rajallisuus ja epävarmuus sekä huoli omista, että vertaispalautteen saajan kielellisistä taidoista ovat tekijöitä, jotka hankaloittavat vertaispalautetyöskentelyä korkeakouluympäristöissä (von Boehm ym. 2017, 115–117; Elsinen 2007, 363–364).

2.4 Palautteen antaminen tulkkausalalla

Silbersteinin (2003) opinnäytetyössä tarkasteltiin palautteen antamisen vaikeutta viittomakielentulkin työssä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa tekijöitä, jotka tekevät viittomakielentulkkien palautteen antamisesta vaikeaa. Opinnäytetyön mukaan viittomakielentulkit kokivat antavansa palautetta helpommin jo ennestään tutulle kuin tuntemattomammalle tulkkiparille. Palautteen antaminen tutummalle tulkkiparille koettiin helpommaksi, koska palautteen antaja tiesi kuinka tuttu tulkkipari reagoi annettuun palautteeseen. Tästä syystä tutulle tulkkiparille oli helpompi antaa esimerkiksi vain korjaavaa palautetta. Sen sijaan tuntemattomammalle tulkkiparille annettiin palautetta hienovaraisempaan sävyyn, ja annettavaan palautteeseen sisällytettiin samanaikaisesti myös kannustavia huomioita. Tulkkauksen osa-alueet, joista tulkkiparille tulkkauksen aikana palautetta annettiin, olivat esimerkiksi viittomakieliset lauserakenteet, yksittäiset viittomat ja viittomisrytmi. (Silberstein 2003, 17–20.)

Silbersteinin (2003, 18–22) opinnäytetyössä tulkkiparin alan työkokemuksella oli yhteys palautteen sisällölliseen ja tyyllilliseen antamiseen. Mitä kokeneempi tulkkipari oli, sitä helpompi tulkkikollegan oli antaa yleisellä tasolla olevaa palautetta.

Kun taas kokemattomammalle tulkille annettiin yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa palautetta, joka sisälsi parannusehdotuksia oman tulkkauksen kehittämiseksi. Toisaalta kokemattomampi tulkki koki palautteen antamisen kauemman työelämässä olleelle tulkkiparille ongelmallisena, sillä kokemattomammalla tulkilla ei ollut samanlaista varmuutta omasta osaamisestaan. (Silberstein 2003, 18–22.)

Silbersteinin (2003, 18–22) opinnäytetyön tutkimustuloksissa nousi esille viittomakielen tulkkien toisilleen antaman palautteen sisällöllinen suppeus, sillä usein tulkkikollegan antamassa palautteessa oli vain maininta tulkkauksen sujumisesta ihan hyvin. Tällaisessa tilanteessa olisi tärkeää kommentoida tulkkiparille konkreettisesti hänen tulkkauksessaan hyvin sujuneita asioita, mutta Silbersteinin (2003, 18–22) opinnäytetyön mukaan tulkkausalalla tällaista tapahtuu vain harvoin.

3 SUOMALAISEN VIITTOMAKIELEN RAKENTEEN HUOMIOIMINEN VER- TAISPALAUTTEESSA

Suomalaisen viittomakielen rakenteiden hallitseminen auttaa hyvän palautteen antamisessa. Tässä opinnäytetyössä hyvällä palautteella tarkoitetaan palautetta, mikä antaisi tulkkio opiskelijalle kaikista parhaimmat edellytykset oman kielitaidon kehittymiseen. Opintojen varhaisesta vaiheesta lähtien saatu konkreettinen palaute auttaa opiskelijaa muokkaamaan omaa viittomistaan sekä omaa palautteenantoaan muille opiskelijoille. Luvussa tarkastelemme opinnäytetyömme aiheen kannalta keskeisimpiä suomalaisen viittomakielen rakenteen käsitteitä, kuten viittoman eri perusosia ja käsien muodostelmaa viittoman aikana. Viittomakielen rakenteesta esittelemme lauseoppia, viittomisen sidosteisuutta, rytmitystä, roolinvaihtoa sekä paikantamista. Luvun lopussa esittelemme viittomakielen rakenteen keskeisistä käsitteistä myös sormittamisen ja numeraaliviittomat.

Viittomakieli koostuu rajatusta määrästä rakennepiirteitä, aivan kuten puhutut kielet. Viittomakielessä sanaa vastaava perusyksikkö on viittoma. Viittomassa on viisi perusosaa: käsimuoto, paikka, ei-manuaaliset piirteet, eli ilme, suun, pään ja vartalon liikkeet, sekä käsien liike ja sormien suunta. Viittomakielen kielioppiin kuuluvat lauserakenteen lisäksi myös kasvojen ilmeet, kehon liike sekä kolmiulotteinen tila. Kolmiulotteinen tila tarkoittaa tilaa, mihin viittomat tuotetaan. Esimerkiksi menneeseen aikamuotoon viitattaessa käden liike suuntautuu taaksepäin viittojasta. Viittomien lisäksi viittomakielessä käytetään sormiaakkosia, joita hyödynnetään silloin, kun jollekin sanalle ei ole viittomaa. Myös erisnimet usein aakkostetaan. (Kotus. Kotimaisten kielten keskus. Suomen viittomakielet. i.a.)

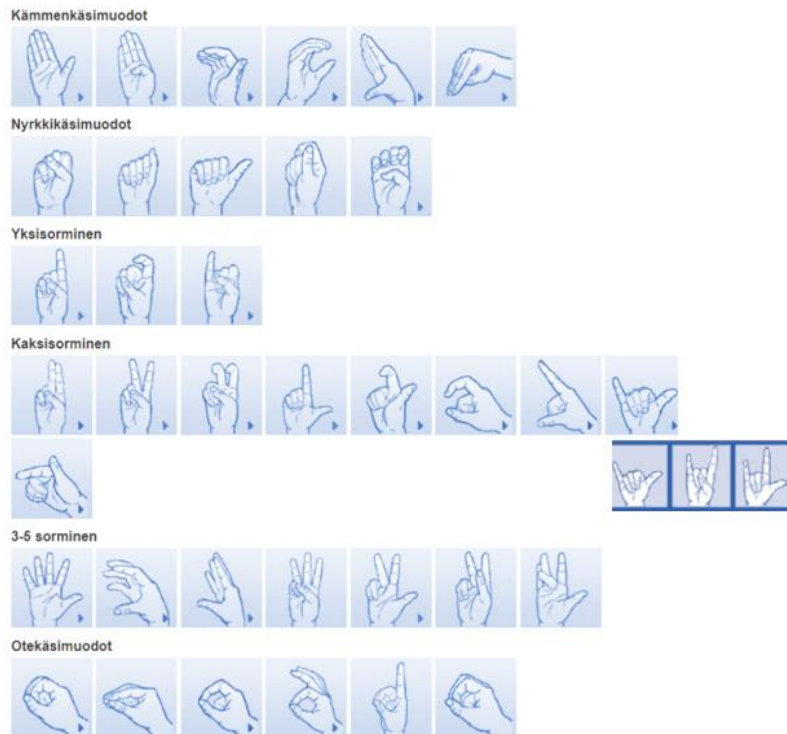
Vaikka suomalainen viittomakieli ei ole kirjoitettua kieltä, voidaan sanoa, että viittomakielellä on yleiskielen muoto. Yleiskielellisen muodon perusominaisuuksia ovat esimerkiksi selkeä lauserakenne ja viittomien huolellinen artikulointi. Suomalaisessa viittomakielessä on alueellisia eroja, eli murteita, sekä sukupolvien välisiä eroja, kuten puhutuissakin kielissä. Sukupolvien välisiä eroja näkyy viitto-

makielessä esimerkiksi ilmaisussa. Vanhempi sukupolvi käyttää viittomakielen lisäksi viitottua suomea johtuen oralismin aikakaudesta heidän nuoruudessaan. (Kotus. Kotimaisten kielten keskus. Suomen viittomakielet. i.a.)

3.1 Viittoman rakenne

Viittomien katsotaan koostuvan viidentyyppisistä rakenneyksiköistä: käsimuodoista, paikoista, liikkeistä, orientaatioista ja ei-manuaalisista elementeistä. (Jantunen 2003, 28). Viittoman rakenteen eri osat toimivat viittomakielen kieliopillisina elementteinä (Rissanen 2006, 50).

Käsimuodolla tarkoitetaan sormien asentoa viittoman aikana (Savolainen 2000, 173–175). Käsimuoto voidaan tehdä myös erilaisten sormiyhdistelmien avulla (Hytönen & Rissanen 2006, 21). Erilaisia käsimuotoja esitellään kuvassa 1. Viittoman käsimuoto voi muuttua viittoman aikana tai pysyä samana koko viittoman ajan. Käsimuodon muutoksessa käsi voi avautua tai sulkeutua, sormet voi koukistua tai peukaloa ja muita sormia hierotaan vastakkain. Muunlaisia käsimuodon muutoksia voi esiintyä joissakin numeraaleissa ja sormiaakkosia sisältävissä viittomissa. Erilaisia käsimuotoja ovat esimerkiksi kämmen-, nyrkki- ja otekäsimuoto sekä yksisormiset, kaksisormiset, kolmisormiset, nelisormiset ja viisisormiset käsimuodot. (Savolainen 2000, 173–175.) Erilaisissa käsimuodoissa sormien asennot voivat olla joko ulonnettujen sormien käsimuotoja tai kämmentä vasten puristettuja (Hytönen & Rissanen 2006, 21).

KUVA 1. Suomalaisen viittomakielen käsimuodot (Suvi. Suomen viittomakielen verkkosanakirja. Viittomakieli).

Paikalla tarkoitetaan sitä kohtaa viittojan keholla tai edessä olevassa tilassa, missä viittoma toteutuu (Savolainen 2000, 176). Viittojan edessä olevaa aluetta missä viittominen tapahtuu, kutsutaan viittomatilaksi (Savolainen 2000, 176) tai neutraalitalaksi (Hytönen & Rissanen 2006, 22). Viittomisen artikulaatiopaikat voidaan jakaa neljään pääluokkaan: neutraalitala, ei-dominoiva käsi, pää ja vartalo. Näistä yleisin on neutraalitala. (Savolainen 2000, 176.)

Monipuolisuutensa vuoksi viittoman vaikeimmin kuvattavien piirteiden joukkoon kuuluu liike. Varsinaista viittoman liikettä edeltää siirtymäliike, minkä aikana kädet liikkuvat viittoman tuottamisen aloituspaikkaan. Termillä viittoman liike viitataan tavallisesti käsien liikkeeseen. Viittoman liikkeen voi määrittää seuraaviin neljään ryhmään: suunta, tapa, käsien interaktio ja kosketus. Usein liikkeen kuvaaminen vaatii kaikkien neljän piirteen määrittämistä. Kädet voivat liikkua pystysuunnassa ylös ja alas ja edestakaisin ylös–alas. Sivusuunnassa vasemmalle ja oikealle sekä edestakaisin sivulta–sivulle. Syvyysuunnassa kädet voivat liikkua viittojaa kohti tai pois päin ja edestakaisin kohti–pois. (Savolainen 2000, 179.) Viittoman liikkeen aikana tuotettuja käsivarren liikkeitä kutsutaan makroliikkeiksi (Hytönen

& Rissanen 2006, 22). Läheskään aina liikkeet eivät mene täysin pystysuoraan tai täysin vaakasuoraan, vaikka liikkeen suunta määritelläänkin tällä tavoin. Liikeradan suuntaan vaikuttavat nivelten sallimat luonnolliset liikkeet. (Savolainen 2000, 179.) Viittoman liikkeen aikana tuotettuja sormien ja ranteiden liikkeitä kutsutaan mikroliikkeiksi (Hytönen & Rissanen 2006, 22).

Käden suunnalla eli orientaatiolla tarkoitetaan käden asentoa suhteessa viittojan vartaloon (Savolainen 2000, 175–176) tai toiseen käteen (Rissanen 2006, 49). Kämmen ja sormet voivat periaatteessa orientoitua kaikkiin käden nivelten sallimiin suuntiin. Merkitystä erottavia suuntia on rajallinen määrä. Sormien suunta määritetään aina ojennettujen sormien suunnan mukaan, ei peukalon. Erilaisia orientaatio-suuntia voi olla esimerkiksi suuntautuminen ylös, alas, viittojaa kohti, viittojasta poispäin, oikealle tai vasemmalle. (Savolainen 2000, 175–176.)

Osa kiinteistä viittomista sisältää ei-manuaalisia elementtejä. Näitä ovat pään ja vartalon liikkeet, ilmeet sekä suun liikkeet ja asennot eli huuliot. (Savolainen 2000, 183.) Myös silmien liike voi olla viittoman aikana tuotettua liikettä (Hytönen & Rissanen 2006, 22). Ei-manuaalisia elementtejä sisältäviä viittomia käytetään lauserakenteen tasolla esimerkiksi pää- ja sivulauseen erottelemisessa, kysymys- ja kieltolauseissa (Savolainen 2000, 183) sekä käskylauseissa (Roslöf & Veitonen 2006, 168–169). Myös joidenkin viittomien perusmuodoissa ja osassa taivutetuissa muodoissa voi esiintyä ei-manuaalisia piirteitä (Savolainen 2000, 183).

3.2 Käsien muodostelma

Viittomakielessä käsien muodostelma jakautuu kolmeen päätyyppiin: yksikätsisiin viittomiin, kaksikätsisiin viittomiin, joissa molemmat kädet ovat aktiivisia, sekä kaksikätsisiin viittomiin, joissa ei-dominoiva käsi toimii artikulaatiopaikkana. Kaksikätsissä viittomissa määritetään myös, ovatko kädet rinnakkain, peräkkäin, päällekkäin vai sisäkkäin. (Savolainen 2000, 186.)

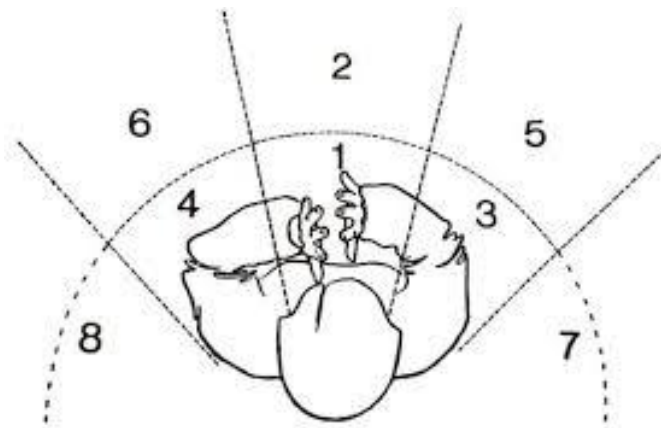
Dominoiva käsi on oikeakätisen viittojan oikea käsi, ja vasen käsi on ei-dominoiva käsi. Kun taas vasenkätisellä dominoiva käsi on vasen käsi, ja oikea käsi on ei-dominoiva käsi. Myös termejä heikko ja vahva käsi sekä aktiivinen ja passiivinen käsi käytetään näiden termien rinnalla. (Savolainen 2000, 177.)

3.3 Suomalaisen viittomakielen rakenne ja lauseoppi

Suomalaisen viittomakielen lauseoppia on tutkittu vähän, joten selvää johdonmukaista vastausta viittomakielen sanajärjestykseen ei ole. Viittomien järjestykseen vaikuttavat monet seikat. Lauseenjäsenten järjestys riippuu lauseen peruslause-tyypistä. Peruslausetyypin rakenteeseen vaikuttaa se, onko lause käyttötarkoitukseltaan kysymys-, väite- vai kieltolause. Kielenkäyttäjä saattaa myös haluta painottaa jotakin asiaa, jolloin lauseen ulkomuoto muuttuu. Lauseita voi lähestyä rakenteen eli sanajärjestyksen, subjektin, predikaatin, objektin tai merkityksen kannalta. Kolmas lähestymistapa on temaattinen, eli lauseiden teema ja reema. Teemalla tarkoitetaan lauseessa osallistujia, kuka tai mikä. Reemalla identifioidaan kuka tai mikä, tai kerrotaan vastaamalla kysymyksiin millainen, missä ja montako. Viittomakieli perustuu visuaaliseen hahmottamiseen ja kielelle on luonnollista, että luonnehtivia ilmauksia käytetään paljon. (Rissanen 2000, 147–148, 150–151.)

Viittomisen seuraamisen sujuvuuden ja vaivattomuuden näkökulmasta sidosteisuudella on keskeinen merkitys. Sidosteisuudella tarkoitetaan sitä, että viittomisen eri osat kytkeytyvät toisiinsa selkeästi. Viittomisen sidosteisuuden luomisessa käytetään erilaisia keinoja, kuten viittomatason ja kieliopillisen tason keinoja. Viittomatason keinoja ovat käytetyn viittomiston tarkastelu valittuun tyyliin sopiviksi. Sidosteisuuden saavuttamiseksi tarkoitetaan kieliopillisilla keinoilla viittomien taivutuksia ja lauserakenteita, kuten erilaisten lausetyyppien hyödyntämistä tai roolinvaihtoa. Myös viittomisen rytmityksen sujuvuus on osa sidosteisuuden rakentamista. Rytmityksellä helpotetaan osien välisten suhteiden ymmärtämistä ja jaotellaan viittomista eri kokonaisuuksiin. Rytmityksen puuttuminen johtaa viittomisen monotonisuuteen ja ymmärtämisen vaikeuteen. (Kotimaisten kielten keskuksen viittomakielten lautakunta 2015, 11–13.)

Viittomakielessä roolinvaihdolla tarkoitetaan viittojan kehonliikkeellään toteuttamaa viittomatilassa siirtymistä toisen henkilön rooliin. Viittomakielessä viittojan oma keho voi toimia kokijana, jolloin puhutaan näkökulmanvaihdoksesta tai toimia itse toimijana, jolloin puhutaan roolinvaihdosta. (Rissanen 2006, 54.) Paikantamisella taas tarkoitetaan viittojan ympärillä olevaan viittomatilaan sijoitettujen tai osoitettujen paikkojen kieliopillista käyttöä (Rissanen 2006, 22). Paikannusta esitellään kuvassa 2.

KUVA 2. Neutraalin viittomatilan paikantaminen (Rissanen 1985, 18).

3.4 Sormittaminen ja numeraaliviittomat

Suomalaisessa viittomakielessä käytettävät sormiaakkokset ovat kuin puhuttujen kielten kirjaimet. Suomalaisessa viittomakielessä käytettiin vuoteen 1965 asti ruotsalaisen viittomakielen sormiaakkosia, jonka jälkeen siirryttiin kansainvälisiin aakkosiin. Nykyään osa vanhoista sormiaakkosista on edelleen käytössä uusien sormiaakkosten rinnalla. Sormiaakkosten peräkkäistä tuottamista kutsutaan sormittamiseksi. (Jantunen 2003, 78–79.) Sormittamisessa suomenkielinen sana tuotetaan kirjain kirjaimelta visuaaliseen muotoon käyttämällä viittomakielen aakkosia (Roslöf & Veitonen 2006, 173). Sormiaakkosia voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun viittoja ei tiedä viittomaa tai sitä ei ole luotu (Kotus. Kotimaisten kielten keskuksen viittomakielten lautakunta. i.a.). Myös henkilöt ja paikannimet usein sormitetaan (Roslöf & Veitonen 2006, 173).

Numeraaliviittomilla on suomalaisessa viittomakielessä tietynlainen rooli, ja viittomakielessä luvut ilmaistaan ikonisena viittomana. Ikonisuudella tarkoitetaan sitä, että numeroa yksi ilmaistaan yhdellä sormella tai kädellä ja numeroa kaksi kahdella sormella tai kädellä. Luvun ilmauksia korostetaan molempien käsien käytöllä. Viittomakielen ja suomen kielen erot lukujen ilmaisussa haastavat tulkin tulkkauksaitoja. (Rissanen 2006, 55.)

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, minkälaisia vertaispalautteenantajia Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksella opiskelevat 2.–4. vuosikurssin tulkkiopiskelijat ovat viittotuissa tehtävissä, ja kuinka he itse arvioivat omia vertaispalautteenantotaitojaan viittomakielen ja viittoman rakenteen suhteen viittottujen tehtävien aikana. Lisäksi opinnäytetyössämme selvitettiin kuinka tulkkiopiskelijat arvioivat viittomakielen ja tulkkauksen koulutukseen sisältyvien opintojensa tukevan heidän vertaispalautteenantotaitojaan, ja onko heillä lisätarvetta vertaispalautteen antamisen ohjaukselle. Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Minkälaisia vertaispalautteenantajia tulkkiopiskelijat ovat?
2. Minkälaisiksi tulkkiopiskelijat arvioivat omat vertaispalautteenantotaitonsa viittoman rakenteen ja viittomakielen eri osa-alueiden osalta?
3. Kuinka tulkkiopiskelijat arvioivat opintojensa tukevan heidän vertaispalautteenantotaitojaan?

Opinnäytetyömme aiheen ja asettamiemme tutkimuskysymysten perusteella opinnäytetyömme valikoitui tutkimuspainotteiseksi opinnäytetyöksi, jonka aineiston keräsimme kyselyllä. Opinnäytetyössämme kerätyn aineiston avulla kartoitimme tulkkiopiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoja ja tavoitimme yleiskäsityksen Diakin Turun-kampuksella 2.–4. vuosikurssilla opiskelevien tulkkiopiskelijoiden mielipiteistä ja asenteista vertaispalautteenantotaitojaan kohtaan.

Opinnäytetyömme on laadullinen opinnäytetyö, ja keräsimme aineiston kyselyllä, joka on yksi laadullisen tutkimusotteen aineistonkeruumenetelmästä. Laadullinen tutkimus on kaikkien tutkimusten perusta, ja sen tavoitteena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen sekä tulkinnan antaminen. Laadullisessa tutkimuksessa on kuitenkin riski subjektiivisuuteen, sillä tutkijalla on itsellään paljon päätösvaltaa. Tutkija itse harkitsee ja päättää esimerkiksi mitä, keneltä tai kuinka paljon kysyy asiasta. (Kananen 2014, 21–27.)

Keräämämme aineiston avulla saimme pääosin määrällistä eli lukuihin perustuvaa tietoa, jonka aluksi ajattelimme merkitsevän opinnäytetyömme tutkimusotteen olevan määrällinen. Kyselyä usein käytetään tutkimusaineiston keräämiseen määrällisissä tutkimuksissa, mutta tästä huolimatta kyselyllä kerätty aineisto ei kuitenkaan ole sama asia kuin määrällinen tutkimus (Vilka 2007, 15–17). Vaikka opinnäytetyömme tarkoituksena oli kartoittaa entuudestaan vähän tunnettua asiaa ja aineistomme kerättiin kyselyllä, niin opinnäytetyömme ei kuitenkaan täyttänyt kaikkia määrällisen tutkimusotteen ominaispiirteitä. Määrällisen tutkimuksen tyypillisiin ominaispiirteisiin kuuluvat esimerkiksi vastaajien suuri lukumäärä (Vilka 2007, 13–17) ja tilastollisten menetelmien soveltaminen aineiston käsittelyssä (Kananen 2011, 20).

Opinnäytetyössämme toteutettuun kyselyymme saimme yhteensä 74 vastausta. On suositeltavaa, että tilastollisin menetelmin analysoitavien määrällisten tutkimusten aineistoissa vastaajien vähimmäismäärä on 100 (Vilka 2007, 17). Lisäksi opinnäytetyössämme kerättyä aineistoa tarkastelimme vain peruseräpäätösin jakaumatulosten osalta emmekä käyttäneet analyysissämme yksityiskohtaisempia analyysimenetelmiä ja tilastollisia ohjelmistoja. Tästä syystä opinnäytetyöhömmme valikoitui kvalitatiivinen tutkimusote, jonka toteutimme käyttämällä määrälliselle tutkimukselle tyypillisiä aineistonkeruu- ja analysointimenetelmiä.

Saatekirje on tärkeä osa aineistonkeruuta. Saatekirjeen tehtävänä on kertoa kyselyn perustiedot, kyselyn tekijät, kohderyhmän ja kuinka tuloksia tullaan käyttämään. Saatekirjettä ei voi vähätellä, sillä sen perusteella vastaaja voi motivoitua vastaamaan tai jättää kokonaan vastaamatta. Paras vastaamismotivaatio tulee siitä, että aihe kiinnostaa jo valmiiksi. Saatekirje voi vaikuttaa vastausten luotettavuuteen ja herättää vastaajassa kiinnostuksen. (Vehkalahti 2008, 48.) Halusimme esitellä opinnäytetyömme aiheen toisen, kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijoille ja kertoa työn tarkoituksesta ja tavoitteista olemalla paikan päällä. Ajattelimme, että läsnä olemisella on merkittävä rooli vastauksien saamiseksi. Koimme, että osaamme parhaiten motivoida opiskelijoita vastaamaan kyselyyn, kun olemme itse kertomassa opinnäytetyöstämme ja kyselystämme kasvotusten paikan päällä.

5 OPINNÄYTETYÖN AINEISTON KUVAUS

Luvussa tarkastelemme opinnäytetyömme tutkimusympäristöä ja kerromme kohderyhmän rajauksesta. Kuvaamme tässä luvussa, kuinka toteutimme opinnäytetyön aineistonkeruun kyselyllä ja kuinka analysoimme aineistoamme.

5.1 Opinnäytetyön ympäristö ja kohderyhmä

Opinnäytetyömme ympäristönä oli Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampus. Kohderyhmänämme olivat viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman lukuvuoden 2021–2022 tulkkioiskelijat toiselta, kolmannelta ja neljänneltä vuosikurssilta. Rajasimme kohderyhmästämme pois ensimmäisen vuosikurssin tulkkioiskelijat, koska heidän opintojensa alkuvaihe huomioiden, heille ei välttämättä ollut ehtinyt muodostua kokemusta viittotuissa tehtävissä annettavasta vertaispalautteesta aineistonkeruumme hetkellä. Opinnäytetyömme yhteistyökumppanina oli Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampus.

Keräsimme opinnäytetyömme aineiston kyselylomakkeella. Kysely toteutettiin verkossa olevalla Webropol-alustalla. Kysely toteutettiin lokakuussa 2021. Varmistaaksemme kattavan aineiston, kävimme esittelemässä opiskelijoille opinnäytetyömme aiheen menemällä paikalle heidän oppitunneilleen. Opinnäytetyömme kohderyhmänä oli yhteensä 92 tulkkioiskelijaa, joista 74 vastasi kyselyymme. Kyselymme vastausprosentti oli 82 %. Toisella vuosikurssilla on 34 tulkkioiskelijaa ja heistä 26 (76 %) vastasi kyselyymme. Kolmannella vuosikurssilla kielten välisen tulkkauksen tulkkioiskelijoita on 19, joista 15 (78 %) vastasi kyselyymme. Kolmannella vuosikurssilla kielen sisäisen tulkkauksen opiskelijoita on 11. Heistä 8 (72 %) vastasi kyselyymme. Neljännellä vuosikurssilla kielten välisen tulkkauksen opiskelijoita on 18, ja heistä 16 (88 %) vastasi opinnäytetyönä tuottamaamme kyselyyn. Kun taas neljännen vuosikurssin kielen sisäisen tulkkauksen kymmenestä tulkkioiskelijasta 9 (90 %) vastasi kyselyymme.

Aineiston analysoinnin haasteena olivat opinnäytetyömme kohderyhmän eri opetussuunnitelmat. Kolmannen sekä toisen vuosikurssin tulkkiopiskelijat opiskelevat Tulkki (AMK) viittomakielen ja puhevammaisten tulkkaus -opetussuunnitelman mukaisesti eli OPS2019 mukaisesti (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opetussuunnitelmat. Ammattikorkeakoulututkinto. Tulkki (AMK) Viittomakielen ja puhevammaisten tulkkaus. i.a.). Neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijat opiskelevat viimeisinä Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus –opetussuunnitelman, eli OPS2011, mukaisesti. Neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijoilla oli ollut opetussuunnitelman mukaisesti muutamalla eri kurssikokonaisuudella vertaispalautteen antamisen harjoittelua (Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opetussuunnitelmat. Ammattikorkeakoulututkinto. Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus. i.a.).

Neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijoilla, eli OPS2011 mukaisesti opiskelevilla, oli vertaispalautteen antamista hajautettu ainakin seuraaville kursseille: Viittomakielen taidon perusteet, Asiakasryhmien kommunikaatio viittomakielellä sekä Viestintä ja vuorovaikutus. Palautetta oli annettu lähiopetuksessa ja sitä oli annettu niin yksilö- kuin ryhmäpalautteena. Palautetta oli annettu esimerkiksi ”Tulkin eri asiakasryhmät” -tehtävässä viittomakielestä. Kyseiset kurssikokonaisuudet olivat olleet jo ensimmäisenä lukuvuotena. (Henkilökohtainen tiedonanto Niittyinperä, Saarijärvi-Kivelä & Virtanen 14.2.2022.)

Uudemmassa opetussuunnitelmassa, eli OPS2019 kuuluvissa opetussisällöissä, vertaispalautteen antamista on hajautettu ainakin kursseille: Kielet ja kommunikaatio, Kääntäminen ja tulkkaus sekä myöhemmin valittaessa viittomakielen tulkkaukseen suuntavissa opinnoissa. Yleisesti palautteen antamista harjoitellaan jo ensimmäisen vuosikurssin aikana. Ensimmäisen vuosikurssin aikana harjoitellaan mitä palautteen tulisi sisältää ja kuinka sitä tulisi antaa. (Henkilökohtainen tiedonanto Kuusela, Niittyinperä, Saarijärvi-Kivelä & Virtanen 14.2.2022.)

5.2 Kyselylomake verkkokyselynä

Keräsimme opinnäytetyömme aineiston verkossa toteutettavalla sähköisellä Webropol-alustalla. Verkossa toteutettavat kyselylomakkeet ovat yleistyneet,

sillä verkkokyselyn toteuttamisen etuna on vastausten tallentaminen suoraan sähköiseen muotoon (Vehkalahti 2014, 48). Webropol-verkkokyselyn valitseminen mahdollisti koronapandemiasta johtuvien poikkeusolojen aikana opiskelijoiden terveysturvallisemman kyselyyn vastaamisen. Verkossa toteutettuun Webropol-kyselyymme tulkkio opiskelijat vastasivat nimettöminä eikä opinnäytetyöryhmämme jäsenet voineet tunnistaa vastaajien henkilöllisyyttä yksittäisistä vastauksista. Verkkokyselyn toteuttamisen ja opinnäytetyömme julkaisemisen jälkeen opinnäytetyötä varten kerätty aineisto hävitetään asianmukaisella tavalla.

Opinnäytetyön tutkimussuunnitelmaamme varten aloitimme kyselylomakerunkomme laatimisen luonnostelemalla alustavia ajatuksia erilaisista vertaispalautteen antamiseen yhteydessä olevista aihealueista, joiden ajattelimme vastaavan opinnäytetyöllemme asettamiin tutkimuskysymyksiimme. Tällaisia aihealueita olivat esimerkiksi opiskelijoiden kokemat haasteet palautteen antamisessa, opiskelijoiden arviot palautteen antamisen taidoistaan, viittomakielen rakenteeseen liittyvän palautteen antaminen sekä opiskelijoiden kokemukset palautteen antamisen ohjeistuksesta ja opastuksesta.

Ensimmäiset ajatuksemme palautteen antamiseen yhteydessä olevista aihealueista olimme saaneet lukemamme lähdekirjallisuuden, kuten viittomakielen ja viittoman rakenteeseen perustuvan kirjallisuuden sekä erilaisten opinnäytetöiden perusteella. Viittoman ja viittomakielen rakenteen eri osa-alueiden jaottelussa hyödynsimme suomalaisen viittomakieleen kehitettyjä taitotasokuvaimia ja niiden arviointikriteerejä. Taitotasokuvaimet ja niiden arviointikriteerit on kehitetty Jyväskylän yliopistossa yhteistyössä muiden viittomakielialan asiantuntijoiden kanssa. Suomalaisen viittomakielen taitotasokuvaimia voidaan käyttää soveltaen niin viittomakielen arvioinnissa kuin itsearvioinnissa. (Ohranen, Ahola & Neittaanmäki 2019, 5.)

Tutkimussuunnitelmavaiheen jälkeen aloimme tarkemmin muodostaa kyselylomakettamme vastaamaan asettamiimme tutkimuskysymyksiin, ja jaottelimme jokaiseen tutkimuskysymykseen perustuvat kysymykset omiin osa-alueisiinsa pääosin Likert-asteikkoon perustuvien väittämien muodossa. Vastaajien asenteita selvittävässä mielipidekysymyksissä vastaajat ottavat kantaa erilaisiin väittämiin

asteikkotyylisin vastausvaihtoehdoin esimerkiksi Likertin asteikon avulla (Heikkilä 2014, 51–52). Muita kysymysten asettelussa käyttämiämme vastausvaihtoja olivat strukturoidut kysymykset esimerkiksi vastaajien taustatiedoissa sekä avoimet vastausvaihtoehdot tarkentamassa opiskelijoiden ehdotuksia esimerkiksi palautteen antamiseen liittyvän ohjeistuksen kehittämistä. Strukturoiduissa kysymyksissä annetaan valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee itselleen sopivan vaihtoehdon (Heikkilä 2014, 49–50).

Kyselylomakkeemme suunnittelussa pohdimme tarkkaan väittämiemme kieliasua ja lähestymistapaamme, sillä tarkoituksenamme oli kysymysten asettelussamme ja vastausvaihtoehtojen asettamisessamme olla mahdollisimman objektiivisia. Työn tekijöiden omat vakaumukset eivät saa vaikuttaa tutkittavaan ilmiöön. Työn tekijät eivät myöskään johdattele vastaajia valitsemaan tiettyjä vastausvaihtoehtoja esimerkiksi kysymysten asetteluillaan. (Heikkilä 2014, 28–29). Lisäksi tarkoituksenamme oli valita kyselylomakkeeseemme sellaisia kysymyksiä, joihin vastaamalla saamme vastaukset opinnäytetyöllemme asettamiin tutkimuskysymyksiimme. Kyselylomakkeen rakenne koostuu kysymyksistä, joilla saadaan mahdollisimman validi tulos, sillä asetettujen kysymysten tulee antaa vastaus siihen, mitä työn tarkoituksena on selvittää (Heikkilä 2014, 27–28).

Saimme opinnäytetyömme ohjaajalta kommentteja ja ehdotuksia ensimmäisestä kyselylomakeversioistamme, jonka perusteella teimme täydennyksiä ja korjauksia niin lomakkeen kysymysten asiasisältöihin kuin tekstin kieliasuun. Näiden ensimmäisten korjaus- ja täydennysehdotusten jälkeen saimme kyselylomakkeeseemme uusia korjaus- ja täydennysehdotuksia opinnäytetyömme ohjaajalta. Hiioimme ja viimeistelimme kyselylomakettamme niin kauan, kunnes lopulta saimme koottua kaikkia opinnäytetyöryhmämme jäseniä sekä ohjaajaamme tyydyttävän lopputuloksen kyselylomakkeestamme (LIITE 2).

Opinnäytetyömme ohjaajalta saamiemme korjaus- ja täydennysehdotusten lisäksi lähetimme testikyselyn muutamille samalla vuosikurssillamme oleville opiskelijoille. Pyysimme heitä testaamaan verkkokyselymme linkin ja kyselylomakkeemme etenemisen teknistä toimivuutta, sekä kysymysten asettelun ja kieliasun

ymmärrettävyyttä. Lisäksi pyysimme heitä kertomaan, kuinka kauan heillä ajallisesti kesti vastata kyselyymme. Kyselylomakkeemme testausvaiheessa emme kuitenkaan huomanneet pyytää testivastajiamme kommentoimaan lomakkeen sisällöllistä kattavuutta tai antamaan esimerkiksi kehitysehdotuksia kysymysten asettelumme parantamiseksi.

Puutteet kyselylomakkeemme sisällöllisessä kattavuudessa huomasimme vasta siinä vaiheessa, kun olimme jo keräämässä aineistoamme eri vuosikurssien opiskelijoilta. Kyselyymme vastaamisen yhteydessä tiedustelimme opiskelijoilta vapaamuotoisesti heidän ajatuksiaan opinnäytetyömme aiheen tarpeellisuudesta ja kyselylomakkeemme toimivuudesta. Saimme muiden kuin oman vuosikurssimme opiskelijoilta vastaukseksi, että he olisivat kaivanneet kyselylomakkeeseemme enemmän avoimia vastausvaihtoja. Osa opiskelijoista koki, että heillä olisi ollut opinnäytetyömme aiheeseen liittyvää kommentoitavaa enemmänkin, mutta kyselylomakkeestamme puuttui avoin kohta, johon he näitä ajatuksiaan olisivat voineet kirjoittaa. Tästä syystä kyselylomakkeemme testausvaiheessa olisi ollut tärkeää valita testivastajiksi myös muiden kuin oman vuosikurssimme opiskelijoita.

Keräsimme opinnäytetyömme aineiston menemällä itse paikan päälle toisen, kolmannen ja neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijoiden oppitunneille mahdollisimman kattavan vastausmäärän saamiseksi. Olimme sopineet jo etukäteen Diakoniammattikorkeakoulun lehtoreiden kanssa oppitunneille tulostamme. Tällainen menettelytapa kyselyaineistomme keräämisessä oli onnistunut, sillä kyselymme kohderyhmien henkilökohtaisen tapaamisen ja etukäteen varatun vastausajan avulla saimme tavoitettua suuren vastausjoukon. Myös osa kyselyymme vastanneista tulkkiopiskelijoista antoi aineiston keräämisemme yhteydessä positiivista palautetta vastaamiseen varatusta ajasta heidän oppituntiansa aikana. Oppitunteihin yhdistetyn aineiston keräämisen avulla opiskelijat kokivat saavansa rauhassa keskittyä kyselyyn vastaamiseen, jolloin myös kyselyyn vastaaminen oli todennäköisempää kuin omalla ajalla sähköpostitse saatuun kyselylinkkiin vastaaminen.

5.3 Aineiston analyysi

Kyselyllä kerätystä aineistostamme saimme erilaisia tunnuslukuja, kuten keskiarvolukuun sisältyviä mediaaneja ja keskiarvoja. Tutkimuksesta saatujen tunnuslukujen avulla saadaan numeraalista tietoa esimerkiksi vastaajien mielipiteistä, tyytyväisyydestä tai asenteista tutkittua ilmiötä kohtaan (Vilka 2007, 118–120).

Käytimme opinnäytetyömme tulosten analysoinnissa Webropol-ohjelman automaattisia raportointityökaluja. Näin ollen luokittelimme itse vain kyselylomakkeesamme olevat avoimet vastaukset, sillä Webropol-ohjelman kautta saimme muiden tulosten analyysit opinnäytetyömme raporttiin. Kyselyssämme oli avoimia kysymyksiä yhteensä kolme ja analysoimme ne luokittelun avulla. Luokittelussa yhdistetään samaa tarkoittavat asiat ja käsitteet, jotta ne muodostavat loogisen kokonaisuuden (Kananen 2014, 113). Kyselylomakkeemme avoimien kysymysten vastauksissa korostui kolme eri teemaa, jotka luokittelimme lisäohjeistuksen tarpeeseen, omiin kielellisiin puutteisiin ja suoriin kehitysehdotuksiin.

Tarkastelimme opinnäytetyömme aineistosta yksittäisiä taustamuuttujia sekä eri vuosikurssien vastaajia kokonaisuutena. Webropol-ohjelman antamissa analysointiraporteissa vertailimme tuloksia vastaajien eri taustatietojen, kuten esimerkiksi iän, vuosikurssin tai aiemman koulutuksen perusteella. Olimme kiinnostuneita tarkastelemaan tuloksiamme vastaajien eri taustamuuttujien näkökulmasta, sillä halusimme selvittää, onko esimerkiksi opiskelijoiden vuosikurssilla tai aiemalla koulutustaustalla yhteyttä kohderyhmämme vertaispalautteenantotaitoihin. Webropol-ohjelman automaattisten raportointityökalujen avulla loimme haluamiimme raportteja ja kaavioita kyselymme vastauksista opinnäytetyömme raporttiin.

Webropol-ohjelman kautta kyselylomakkeella saatuja vastauksia voidaan tarkastella monipuolisesti erilaisten tulosten tarkastelutoimintojen avulla. Webropol-ohjelman käyttämiä tilastollisia analyysimenetelmiä tulosten tarkastelussa ovat esimerkiksi ristiintaulukointi sekä Khii-toiseen riippumattomuustesti. Ristiintaulukointia käytetään esimerkiksi erilaisten ryhmien vertaamiseen. Khii-toiseen riippumattomuustestillä selvitetään, löytyykö eri muuttujaryhmien väliltä eroja vai ei.

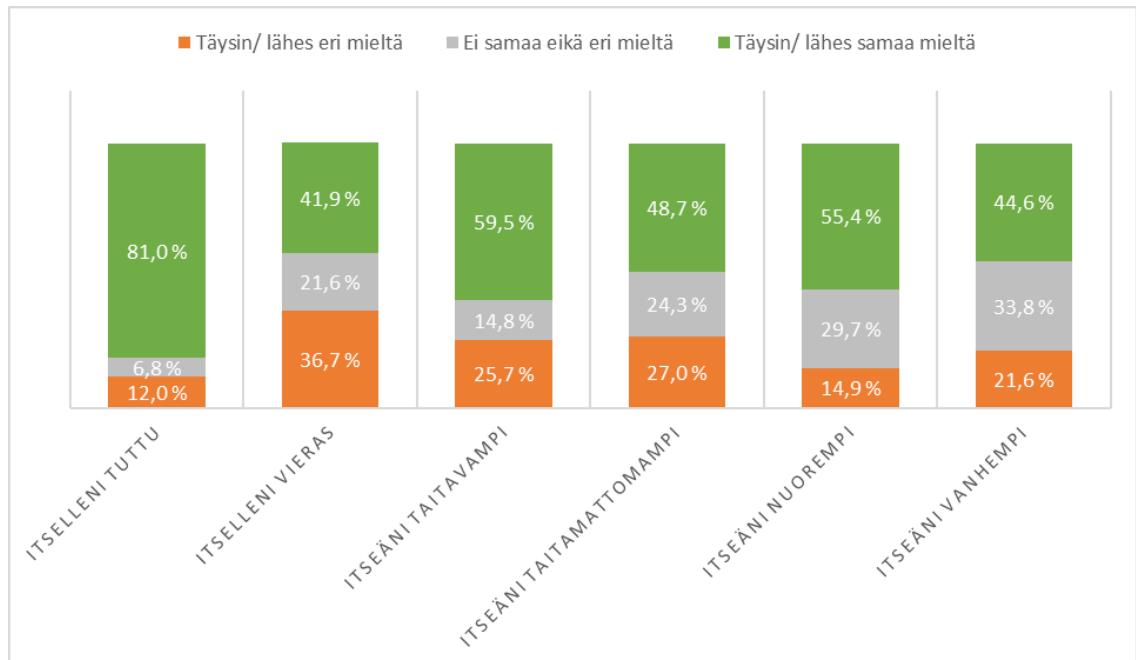
(Webropol. i.a.) Webropol-raportissa tarkastelimme kyselymme vastaajien vuosikurssikohtaisia keskiarvoja, niiden prosenttilukuja sekä sitä, onko esimerkiksi vastaajien iällä tai koulutustaustalla merkitystä saatuihin tuloksiin.

6 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Luvussa tarkastelemme opinnäytetyömme tuloksia. Tuloksia tarkastelemalla saimme selville, minkälaisia vertaispalautteen antajia tulkkioiskelijat ovat. Selvitimme esimerkiksi, onko sillä merkitystä, kuka palautteen vastaanottaja on, sekä minkälaisin tavoin tulkkioiskelijat mieluiten antavat palautetta. Lisäksi selvitimme tulkkioiskelijoiden arvioita siitä, kuinka he osaavat huomioida niin viittoman kuin viittomakielen eri rakenteita antamassaan vertaispalautteessa ja kuinka tulkkioiskelijat arvioivat vertaispalautteen antamisen taitonsa numeerisesti. Lopuksi esittelemme tulkkioiskelijoiden mielipiteitä vertaispalautteohjeistuksen riittävydestä ja siitä, onko heillä tarvetta vertaispalautteen lisäohjeistukselle. Esittelemme myös vertaispalautteen antamisen hyödyllisyyttä tulevaisuuden työelämässä ja sitä, kuinka tulkkioiskelijat arvioivat heidän vertaispalautteen antamisen taitojensa kehittyvän opintojen aikana, sekä arvioivatko he antamansa vertaispalautteen olevan hyödyllistä palautteen saajalle.

6.1 Tulkkioiskelijat vertaispalautteen antajina

Opinnäytetyömme kyselyssä selvitimme tulkkioiskelijoilta, onko heidän helppo antaa vertaispalautetta verraten siihen, onko palautteen vastaanottaja tutumpi vai vieraampi palautteen antajalle. Lisäksi selvitimme, vaikuttaako tulkkioiskelijoiden vertaispalautteen antamiseen se, onko palautteen saaja taitavampi viittoja kuin itse palautteen antaja vai taitamattomampi viittoja kuin itse palautteen antaja. Sekä onko palautteen vastaanottaja nuorempi tai vanhempi kuin palautteen antaja itse. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että palautteen antaminen on helppoa, riippumatta siitä, kenelle palautetta antaa (KUVIO 1). Helpoimmaksi tulkkioiskelijat arvioivat vertaispalautteen antamisen tutulle opiskelijalle, sillä vastaajista 81 % (n=60) oli vastannut sen olevan heille helppoa. Seuraavaksi eniten vastaajien mielestä oli helppoa antaa vertaispalautetta taitavammalle viittojalle (59,5 %, n=44) sekä nuoremmalle (55,4 %, n=41), kuin mitä itse on.

KUVIO 1. Vertaispalautteen antajan suhde vertaispalautteen saajaan.

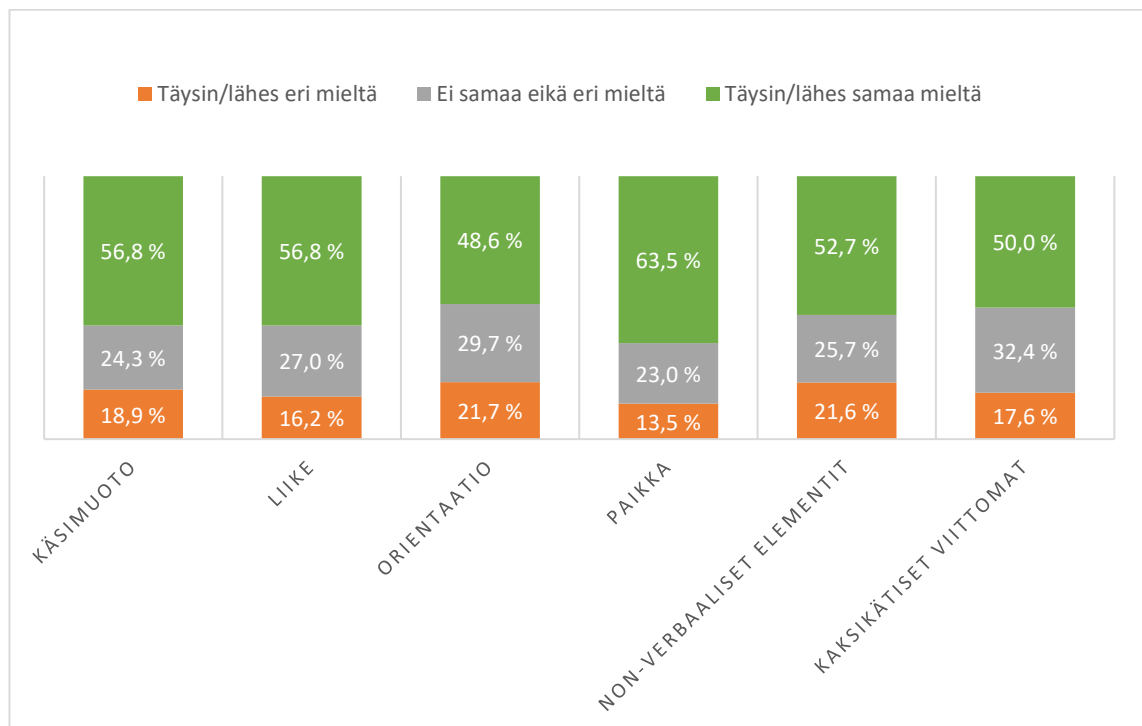
Kun vastauksia vertaili vastaajien ikäluokkien mukaan, vastaukset olivat melko tasaisia ikäluokasta riippumatta. Kuitenkin 78,3 % (n=18) 18–22-vuotiaista vastasivat antavansa mielellään palautetta itseään nuoremmalle opiskelijalle. Tämä oli ainoa tulosten analysoinnissamme ja eri taustamuuttujien tarkastelussamme esille noussut ero muihin ikäluokkiin ja muihin kyselylomakkeen ensimmäisessä osiossa oleviin kysymyksiin verrattuna.

Lisäksi selvitimme, millä tavoin opiskelijat antavat mielellään vertaispalautetta. Mieluisimmaksi vaihtoehdoksi nousi selvästi suullinen palaute sekä vähiten mieluisaksi palautteen antaminen viittoen. Vastaajista 77 % (n=57) antoi mielellään palautteen suullisesti. Opiskelijat olivat vastanneet vähiten mieluisaksi tavaksi palautteen antamisen, viittoen olemalla kasvotusten (40,5 %, n=30), etänä (60,8 % n=45) tai tekemällä videotallenteen (60,8 %, n=45).

Selvitimme osaavatko opiskelijat omasta mielestään huomioida antamassaan vertaispalautteen sisällössä kehitettäviä, positiivisia sekä korjattavia osa-alueita. Kaikista osa-alueista opiskelijat osasivat tehdä huomioita, mutta selvästi parhaiten tulkiopiskelijat (94,5 %, n=70) osasivat antaa positiivisista osa-alueista palautetta.

6.2 Tulkkioiskelijöiden arviot vertaispalautteenantotaidoista viittoman ja viittomakielen rakenteen suhteen

Suurin osa Diakin kaikkien vuosikurssien tulkkioiskelijoista arvioi osaavansa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverilleen hänen käyttämänsä viittoman ja sen rakenteen eri osa-alueiden oikeellisuudesta (KUVIO 2). Eniten vastaajat arvioivat osaavansa antaa vertaispalautetta viittoman käsimuodon (56,8 %, n=43), liikkeen (56,8 %, n=42) ja paikan (63,5 %, n=47) oikeellisuudesta, kun taas vähiten vertaispalautetta arvioidaan osattavan antaa opiskelijakaverin viittoman orientaation (21,7 %, n=16) ja viittomailmaisuuun liittyvien non-verbaalisten elementtien (21,6 %, n=16) oikeellisuudesta.

KUVIO 2. Tulkkioiskelijöiden arviot vertaispalautteosaamisestaan viittoman rakenteen eri osa-alueiden oikeellisuuden suhteen.

Tuloksia tarkastelemalla todettiin, että toisen vuosikurssin tulkkioiskelijat osasivat antaa vertaispalautetta viittoman rakenteen eri osa-alueiden oikeellisuudesta enemmän kuin kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijat (TAULUKKO 1). Toisen vuosikurssin opiskelijöiden suhtautuminen osaamiseensa viittoman rakenteen eri osa-alueista oli myönteisempää muihin vuosikurssilaisiin verrattuna.

Toisaalta tulokset osoittivat, että kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijoita enemmän toisen vuosikurssin opiskelijat eivät ottaneet kantaa tai suhtautuivat neutraalisti osaamiseensa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverinsa yksittäisen viittoman rakenteellisten osa-alueiden oikeellisuudesta.

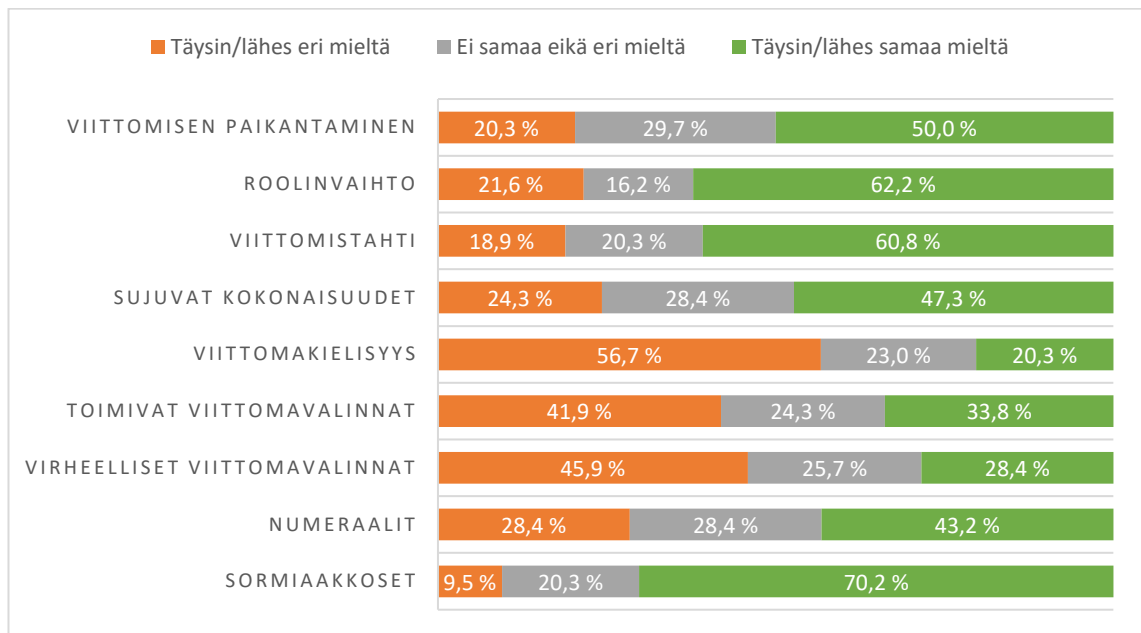
TAULUKKO 1. Vertaispalautteen antaminen viittoman rakenteen oikeellisuudesta.

	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi	4. vuosikurssi
Viittoman käsimuoto	61,2 % (n=16)	43,5 % (n=10)	64,0 % (n=16)
Viittoman liike	57,7 % (n=15)	52,2 % (n=12)	60,0 % (n=15)
Viittoman orientaatio	53,8 % (n=14)	43,5 % (n=10)	48,0 % (n=12)
Viittoman paikka	61,6 % (n=16)	69,6 % (n=16)	60,0 % (n=15)
Non-verbaaliset elementit	65,4 % (n=17)	65,2 % (n=15)	28,0 % (n=7)
Kaksikäätiset viittomat	61,5 % (n=16)	47,8 % (n=11)	40,0 % (n=10)

Viittoman käsimuodon, liikkeen ja orientaation oikeellisuuden suhteen toisen ja neljännen vuoden opiskelijat arvioivat osaavansa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverilleen kolmannen vuosikurssin opiskelijoita paremmin. Kun taas toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat arvioivat osaavansa antaa neljännen vuosikurssin opiskelijoita paremmin vertaispalautetta viittoman paikan, non-verbaalisten elementtien ja kaksikäätisten viittomien oikeellisuudesta. Non-verbaalisten elementtien ja kaksikäätisten viittomien oikeellisuuden osalta neljännen vuosikurssin opiskelijat arvoivat muiden vuosikurssien tulkkiopiskelijoita selvästi vähemmän osaavansa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverilleen (TAULUKKO 1). Kun taas kolmannen vuoden opiskelijat arvioivat vähemmän osaavansa antaa vertaispalautetta viittoman käsimuodon, liikkeen ja orientaation oikeellisuudesta kuin toisen tai neljännen vuosikurssin opiskelijat.

Diakin tulkkiopiskelijoiden arvioidessa omia vertaispalautteenantotaitojaan viittomakielestä ja sen eri osa-alueista arvioi suurin osa kaikkien vuosikurssien opiskelijoista osaavansa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverilleen useista viittomakielen eri osa-alueista (KUVIO 3). Viittomakielen rakenteen osa-alueet, joista

opiskelijakaverille arvioitiin eniten osattavan antaa vertaispalautetta ovat roolinvaihto (62,2 %, n=46), viittomistahti (60,8 %, n=45), ja sormiaakkoset (70,2 %, n=52). Sen sijaan ne viittomakielen osa-alueet, joista arvioitiin vähiten osattavan antaa vertaispalautetta, olivat ilmaisun viittomakielisyys (56,7 %, n=42) sekä tuoksessa esiintyvät toimivat (41,9 %, n=31) ja virheelliset (45,9 %, n=34) viittomavalinnat.

KUVIO 3. Tulkkiopiskelijoiden arviot vertaispalauteosaamisestaan viittomakielen rakenteen eri osa-alueiden suhteen.

Vertailtaessa eri vuosikurssien tulkkiopiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoja keskenään niin toisen vuosikurssin opiskelijat suhtautuivat myönteisemmin osaa miseensa antaa vertaispalautetta useammissa viittomakielen eri osa-alueissa kuin kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijat (TAULUKKO 2). Sen sijaan toisen vuosikurssin opiskelijat olivat sitä mieltä, että heillä oli eniten hankaluuksia antaa vertaispalautetta opiskelijakaverilleen hänen virheellisistä viittomavalinnoistaan. Samalla tavalla kuin viittoman rakenteen osalta, niin myös viittomakielen rakenteen osalta saadut tulokset osoittivat, että kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijoita enemmän toisen vuosikurssin opiskelijat eivät ottaneet kantaa tai suhtautuivat neutraalisti osaa miseensa antaa vertaispalautetta opiskelijakaverinsa viittomakielen rakenteen eri osa-alueista.

TAULUKKO 2. Vertaispalautteen antaminen viittomakielen rakenteesta.

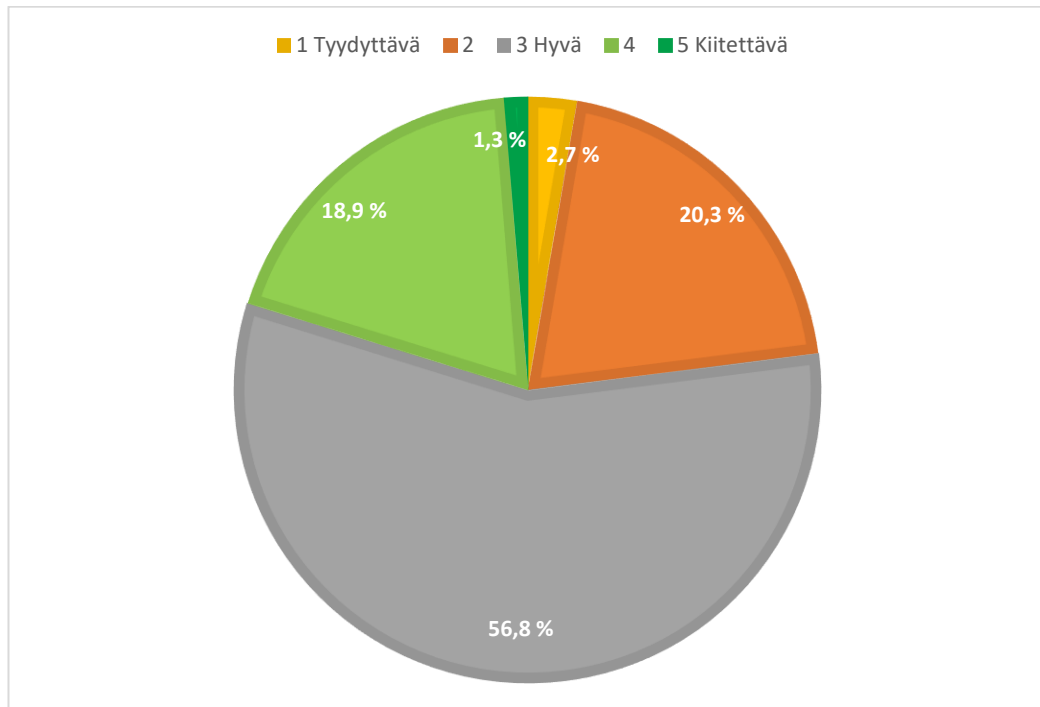
	2. vuosikurssi	3. vuosikurssi	4. vuosikurssi
Viittomisen paikantaminen	61,5 % (n=16)	47,8 % (n=11)	40,0 % (n=10)
Roolinvaihto	61,5 % (n=16)	82,6 % (n=19)	44,0 % (n=11)
Viittomistahti	76,9 % (n=20)	52,2 % (n=12)	52,0 % (n=13)
Sujuvat kokonaisuudet	57,7 % (n=15)	43,5 % (n=10)	40,0 % (n=10)
Viittomakielisyys	23,1 % (n=6)	21,7 % (n=5)	16,0 % (n=4)
Toimivat viittomavalinnat	38,4 % (n=10)	34,8 % (n=8)	28,0 % (n=7)
Virheelliset viittomavalinnat	19,2 % (n=5)	34,8 % (n=8)	32,0 % (n=8)
Numeraalit	26,9 % (n=7)	43,5 % (n=10)	60,0 % (n=15)
Sormiaakkoset	73,1 % (n=19)	73,9 % (n=17)	64,0 % (n=16)

Tulokset osoittavat neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijoiden arvioivan kaikista vähiten osaavansa antaa vertaispalautetta suurimmasta osasta viittomakielen rakenteeseen liittyvistä osa-alueista verrattuna toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijoihin. Ainoa viittomakielen rakenteeseen liittyvä osa-alue, josta neljännen vuosikurssin opiskelijat arvioivat osaavansa antaa vertaispalautetta muita vuosikurssilaisia enemmän on numeraalit. Kun taas kolmannen vuosikurssin opiskelijat arvioivat osaavansa antaa muita vuosikursseja enemmän vertaispalautetta roolinvaihdosta, virheellisistä viittomavalinnoista ja sormiaakkosista. (TAULUKKO 2.)

6.3 Tulkkiopiskelijoiden numeerinen arvio vertaispalautteenantotaidoista

Enemmistö kaikkien vuosikurssien tulkkiopiskelijoista (56,8 %, n=42) arvioi omat vertaispalautteenantotaitonsa viittoman rakenteen ja viittomakielen rakenteeseen liittyvien osa-alueiden suhteen hyviksi eli antoivat osaamisellen arvosanan 3 (KUVIO 4). Luottavaisimmin omiin vertaispalauteantotaitoihinsa suhtautuivat toisen vuosikurssin opiskelijat, sillä vastaajista 46,2 % (n=12) antoi osaamisellen kouluarvosanaksi 3, ja 42,3 % (n=11) arvosanan 4. Sen sijaan neljännen

vuosikurssin opiskelijoissa oli eniten vastaajia, jotka luottivat vähiten vertaispalautteenantotaitoihinsa, sillä he antoivat omista vertaispalautteenantotaidoistaan alempia kouluarvosanoja kuin muiden vuosikurssien opiskelijat. Neljännen vuosikurssin opiskelijoista lähes kolmasosa, 32 %, arvioi osaamisensa olevan alimpien arvosanojen tasolla (arvosanat 1 ja 2, n=8). Kaikkien vuosikurssien opiskelijoista vain yksi arvioi osaamisensa kiitettäväksi eli arvosanalla 5.

KUVIO 4. Tulkkiopiskelijoiden numeerinen arvio vertaispalautteenantotaitoistaan.

Kun vastaajien ikäryhmä suhteutettiin vastaajien kokonaismäärään, niin nuorimpaan ikäryhmään, 18–22-vuotiaisiin (n=23), kuuluvat vastaajat suhtautuivat vertaispalautteenantotaitoihinsa kaikkein myönteisimmin, sillä 77,6 % (n=19) vastaajista antoi osaamiselleen joko arvosanan 3 tai 4. Tarkasteltaessa vastaajien koulutustaustaa, niin tuloksista saatiin selville, että ne vastaajat, joiden korkein koulutusaste ennen viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman opintojen alkamista oli lukio tai ammattikorkeakoulu, arvioivat vertaispalautteenantotaitojensa olevan numeerisesti korkeammalla tasolla kuin muita koulutusryhmiä edus-

tavien vastaajien arviot osaamisestaan olivat. Sen sijaan alimpia arvosanoja, arvosanat 1 ja 2, omista vertaispalautteenantotaidoistaan antoivat eniten ammattiotiston ja ammattikoulun suorittaneet vastaajat.

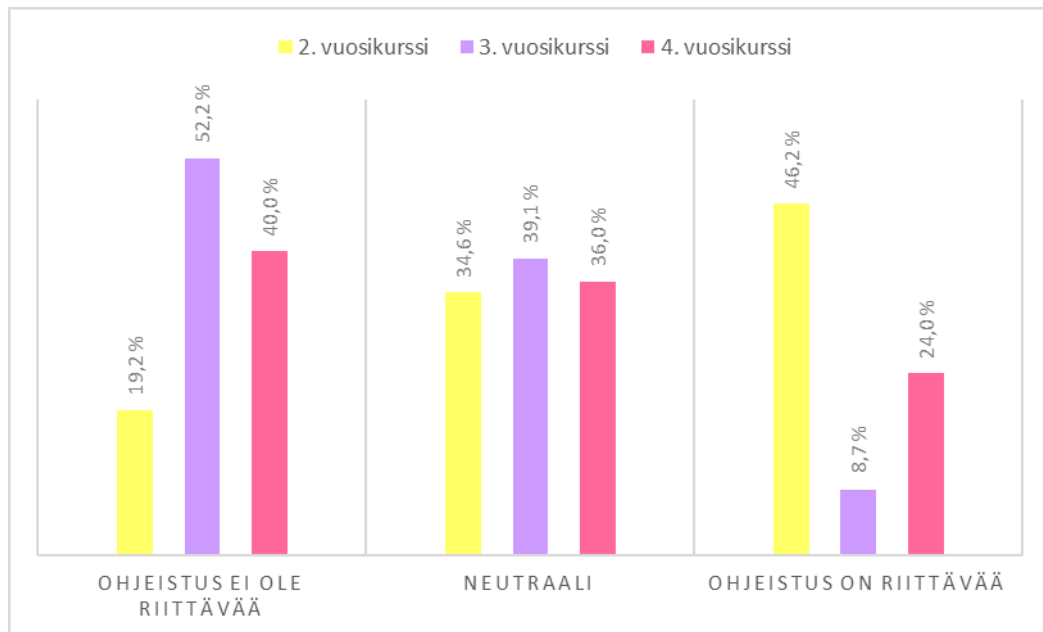
6.4 Vertaispalautteen antamisen taitojen tukeminen opintojen aikana

Kyselyn viimeisessä osiossa keskityimme tulkkioiskelijoiden kokemuksiin siitä, miten Diakin tulkkausalalan opinnot tukevat heidän vertaispalautteen antamisen taitojaan opintojen aikana ja myöhemmin työelämässä. Selvitimme opiskelijoiden mielipiteitä siitä, arvioivatko he saavansa riittävät ohjeet vertaispalautteen antamiseen. Lisäksi selvitimme lisäohjeistuksen tarpeen mahdollisuutta ja sitä, min-kälaiselle ohjeistukselle olisi tarvetta. Lopuksi selvitimme opiskelijoiden mielipi-teitä siitä, kuinka he arvioivat antamansa vertaispalautteen kehittävän palautteen saajaa sekä, kuinka he arvioivat opintojensa tukevan vertaispalautteen antami-sen taitojaan opintojen aikana ja myöhemmin työelämässä.

6.4.1 Opiskelijoiden kokemukset annettujen ohjeiden riittävydestä

Kyselyn edellisissä osioissa tulkkioiskelijat olivat arvioineet omia taitojaan ver-taispalautteen antamisen eri osa-alueilla myönteisesti ja pääsääntöisesti vastaa-jat arvioivat olevansa hyviä vertaispalautteen antajia. Kolmasosa kaikkien vuosi-kurssien tulkkioiskelijoista kuitenkin arvioi, että he eivät ole saanut riittäviä oh-jeita vertaispalautteen antamiseen. Avoimien kysymysten vastauksissa korostui-vat tulkkioiskelijoiden kokemukset siitä, että vertaispalautteen antamiseen ei ole annettu riittävän selkeitä ohjeita siitä, mitä asioita vertaispalautteessa tulisi huo-mioida. Toisen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 46,2 % (n=12) arvioi, että heille annettu ohjeistus oli riittävää, ja 19,2 % (n=5) oli sitä mieltä, että ohjeistus ei ole ollut riittävää (KUVIO 5). Kolmannen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 8,7 % (n=2) arvioi, että heille annettu ohjeistus oli riittävää, ja noin puolet eli 52,2 % (n=12) oli sitä mieltä, että ohjeistus ei ole ollut riittävää. Kolmannen vuosikurssin tulkkiois-keijöistä 24,0 % (n=6) arvioi, että heille annettu ohjeistus oli riittävää, ja 40,0 % (n=10) oli sitä mieltä, että heille annettu ohjeistus vertaispalautteen antamisesta

ei ole ollut riittävää. Kaikilta vuosikursseilta noin kolmannes tulkkio opiskelijoista ei ottanut kantaa tai suhtautui neutraalisti ohjeistuksen riittävyyteen.

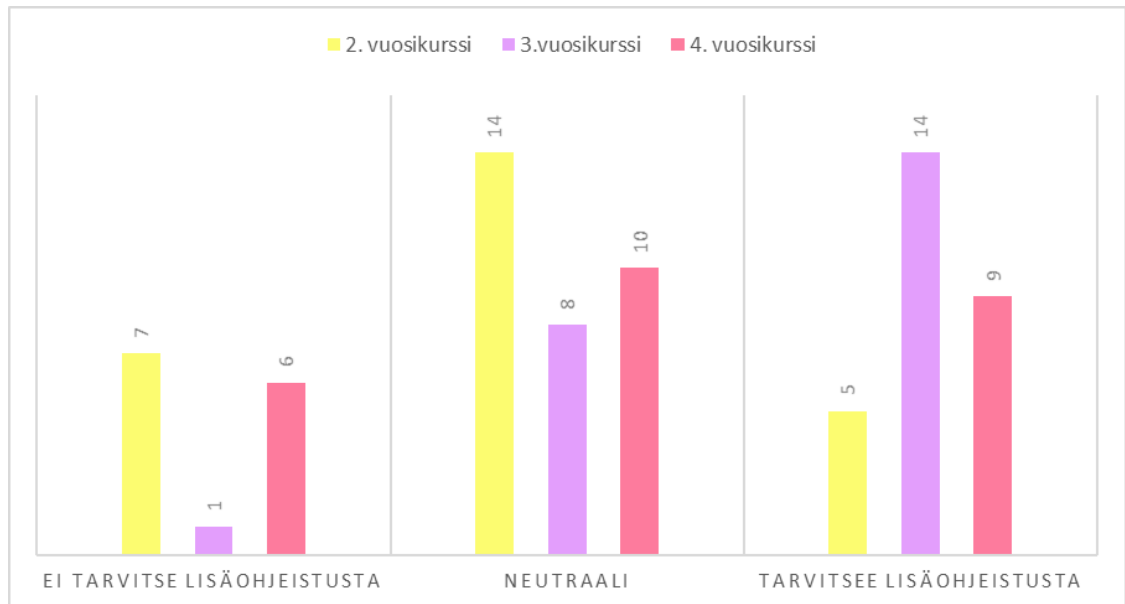
KUVIO 5. Opiskelijoiden arvio vertaispalautteen antamiseen annettujen ohjeiden riittävyydestä oppitunneilla.

6.4.2 Tulkkio opiskelijoiden tarve lisäohjeistukseen vertaispalautteen antamisessa

Suurin osa kaikkien vuosikurssien tulkkio opiskelijoista arvioi tarvitsevansa lisäohjeistusta vertaispalautteen antamiseen tai suhtautui neutraalisti lisäohjeistuksen tarpeelle. Avoimien kysymyksiin vastauksissa korostui tarve yksityiskohtaisempiin palautteenanto-ohjeisiin. Vastaajista lähes kaikki toivoivat vertaispalautteen antamiseen esimerkkejä ja selkeitä osa-alueita, mihin kiinnittää huomiota palautteen antamisessa. Muutama vastaajista koki, että omat viittomakielen kieliopilliset taidot eivät riitä antamaan toiselle opiskelijalle palautetta tai arvioimaan toisen opiskelijan kielellistä osaamista.

Kaikista vuosikurssien tulkkio opiskelijoista 14 opiskelijaa arvioi, että vertaispalautteen antamisen lisäohjeistukselle ei ole ollut tarvetta (KUVIO 6). Näistä vastaajista puolet olivat toisen vuosikurssin tulkkio opiskelijoita ja vain yksi kolmannen vuosikurssin tulkkio opiskelijoista arvioi, että lisäohjeistukselle ei ole ollut tarvetta.

Toisen vuosikurssin tulkkioiskelijoista viisi arvioi tarvitsevansa lisäohjeistusta vertaispalautteen antamiseen, kolmannen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 14 ja neljännen vuosikurssin opiskelijoista yhdeksän arvioi tarvitsevansa lisäohjeistusta vertaispalautteen antamiseen. Kaikkien vuosikurssien tulkkioiskelijoista 43,3 % (n=32) ei ottanut kantaa tai suhtautui neutraalisti lisäohjeistuksen tarpeelle.

KUVIO 6. Tulkkioiskelijoiden tarve lisäohjeistukselle vertaispalautteen antamisessa.

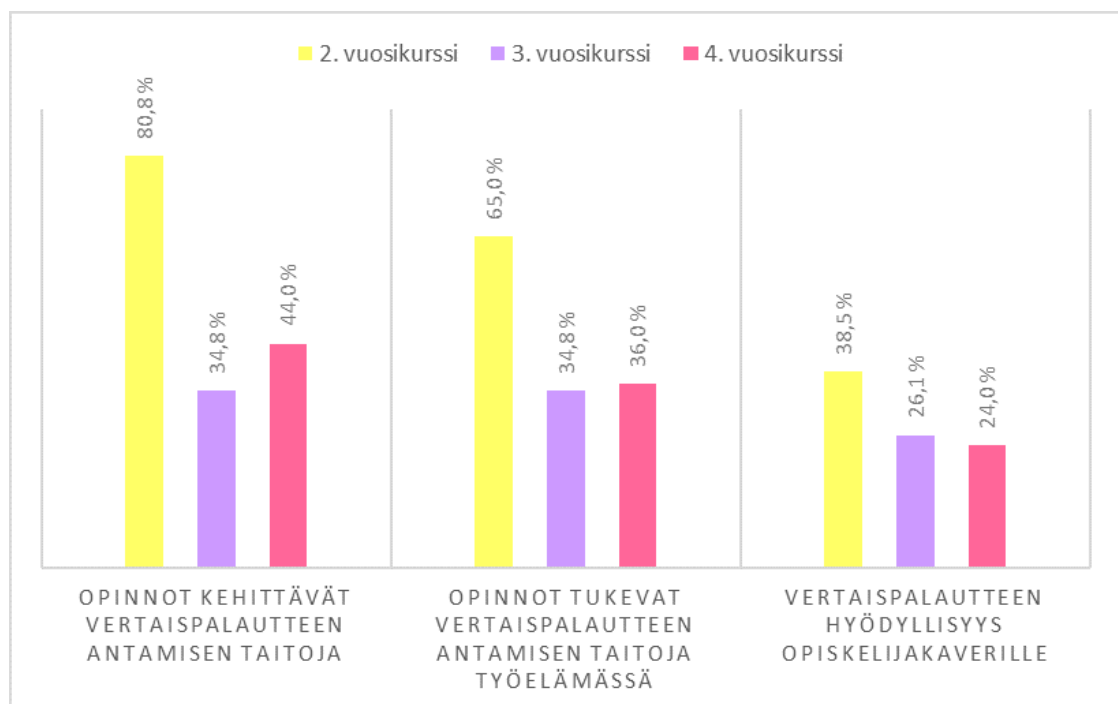
Suurin osa kaikkien vuosikurssien tulkkioiskelijoista arvioi, että vertaispalautteen antamista tulisi harjoitella enemmän. Moni tulkkioiskelija toivoi, että vertaispalautteen antamisesta olisi hyvä puhua jo alkuvaiheen opintojen aikana ja opettaa, minkälaista on hyvä vertaispalaute. Vertaispalautteesta ja sen antamisesta toivottiin rutiininomaisempaa tapaa osaksi opintoja. Vastauksissa korostui tarve selkeistä ohjeista, esimerkeistä tai listasta, minkä avulla palautetta olisi helpompi antaa toiselle opiskelijalle. Myös vertaispalautteen antamisen kohdetta toivottiin vaihdettavan, jotta opiskelijat oppisivat näkemään erilaisia palautteen antamisen tyyliä sekä vastaanottamaan palautetta eri henkilöiltä.

Tuotimme viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelmaan sisältyvissä projektiopinnoissamme vertaispalautteen antamiseen liittyvän palautelomakkeen

(LIITE 3). Lomakkeen lisäksi kuvasimme kolmelle eri taitotasolle suunnitellut esimerkkivideot. Opinnäytetyömme kyselyn avoimista kysymyksistä saatujen vastausten pohjalta voimme tehdä johtopäätöksen, että tuottamallemme palautelomakkeelle ja esimerkkivideoille on tulkkiopiskelijoilla tarvetta. Projektityöstämme kerromme lisää luvussa 7.

6.4.3 Annetun vertaispalautteen hyödyllisyys

Toisen vuosikurssin tulkkiopiskelijoista lähes kaikki (80,8 %, n=21) arvioivat tulkkiopintojen kehittävän heidän vertaispalautteen antamisen taitojaan (KUVIO 7). Kolmannen vuosikurssin tulkkiopiskelijoista 34,8 % (n=8) ja neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijoista 44,0 % (n=11) arvioi, että opinnot kehittävät heidän vertaispalautteen antamisen taitojaan. Toisen vuosikurssin tulkkiopiskelijoista yli puolet (65 %, n=16) arvioi opintojen tukevan heidän vertaispalautteen antamisen taitojaan myöhemmin työelämässä. Samaa mieltä oli noin kolmannes kolmannen ja neljännen vuosikurssien tulkkiopiskelijoista.

KUVIO 7. Tulkkiopiskelijoiden arvio vertaispalautteen merkityksestä opintojen aikana, tulevaisuudessa sekä opiskelijakaverin näkökulmasta.

Edellä tarkasteltujen tulosten eri osa-alueiden mukaan tulkkioiskelijat arvioivat, että he osasivat antaa vertaispalautetta hyvin. Tästä huolimatta suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista arvioi, että heidän antamansa vertaispalaute ei ole ollut hyödyllistä heidän opiskelijakaverilleen. Toisen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 38,5 % (n=10), kolmannen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 26,1 % (n=6) ja neljännen vuosikurssin tulkkioiskelijoista 24,0 % (n=6) oli sitä mieltä, että heidän antamansa vertaispalaute oli hyödyllistä toiselle tulkkioiskelijalle.

7 OPINNÄYTETYÖN VAIKUTUS PROJEKTIOPINTOIHIN

Teimme opintoihimme sisältyvissä projektiopinnoissa projektityön, johon saimme idean opinnäytetyömme aiheesta. Tuottamamme projektityön tarkoituksena oli luoda Diakonia-ammattikorkeakoulun viittomakielen ja tulkkauksen opetukseen soveltuvaa materiaalia opiskelijoiden vertaispalautteen antamisen harjoitteluun. Tuottamamme materiaali on ensisijaisesti suunnattu alkuvaiheen opinnoissa oleville ensimmäisen ja toisen vuosikurssin tulkiopiskelijoille, mutta materiaalia on mahdollisuus hyödyntää kaikissa opintojen eri vaiheissa. Projektityönämme teimme vertaispalautteen antamiseen soveltuvan palautelomakkeen (LIITE 3) sekä kolme viitottua esimerkkivideota, joita katsomalla opiskelija voi harjoitella vertaispalautteen antamisen taitojaan. Tuottamamme palautelomake tarjoaa esimerkkejä viittoman rakenteeseen ja viittomakieliseen ilmaisuun liittyvistä onnistuneista, korjattavista ja kehitettävistä osa-alueista, joihin palautteen antajan voi kiinnittää huomioita antaessaan vertaispalautetta toiselle opiskelijalle hänen viittomakielisestä ilmaisustaan.

Projektityönä toteuttamamme videot julkaistiin Diakin videoiden suoratoistopalvelu Microsoft Streamissä. Julkaisualustalta Diakin opetushenkilöstö saa esimerkkivideot käyttöönsä ja voi soveltaa videoiden käyttötarkoitusta opetusmateriaalina oppitunneillaan. Tuotimme esimerkkivideot Jyväskylän yliopiston suomalaisen viittomakielen taitotasojen eri taitotasokuvaimien pohjalta. Esimerkkivideoiden laatimisen pohjaksi valitsimme viittomakielen ymmärtämisen taitotasokuvaimet. Ymmärtämisen taitotasokuvaimia voidaan käyttää soveltaen viittomakielen arvioinnissa sekä itsearvioinnissa (Ohranen ym. 2019). Valitsimme esimerkkivideoihimme tasot 2, 3 ja 4 (KUVA 3).

TASO 4	Ymmärtää melko pitkää normaalitempoista viittomista yleisistä aihepiireistä tai katseltaessa viitottua verkkotekstiä, mutta yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Selviää melko hyvin sekä virallisissa että epävirallisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa. Pystyy esittämään ja perustelemaan mielipiteensä sekä osoittamaan ajatusten väliset suhteet ymmärrettävästi. Pystyy kuvailemaan näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa.
TASO 3	Ymmärtää normaalitempoista yhtäjaksoista viittomista, jos aihepiiri on tuttu ja liittyy jokapäiväiseen elämään. Ymmärtää keskeisen ajatuksen selkeästä ja melko normaalitempoisesta viitotusta verkkotekstistä. Pystyy esittämään suhteellisen sujuvasti kuvauksia tutuista, itseään kiinnostavista aiheista. Selviää tavallisimmissa arkielämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa, vaikkakin kielelliset ja/tai artikulaatiosta johtuvat puutteet toisinaan vaikeuttavat ymmärtämistä.
TASO 2	Ymmärtää hidasta ja selkeää viittomista, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää helposti tunnistettavia tietoja ja toimintaohjeita sekä yksityiskohtia tutuista ja helpotajuisista aiheista. Selviää yksinkertaisista ja tavanomaisista lyhyistä viestintä- ja vuorovaikutustilanteista, mutta viestin perillemeno edellyttää vastaanottajalta paljon tai vaatii keskustelukumppanin apua.

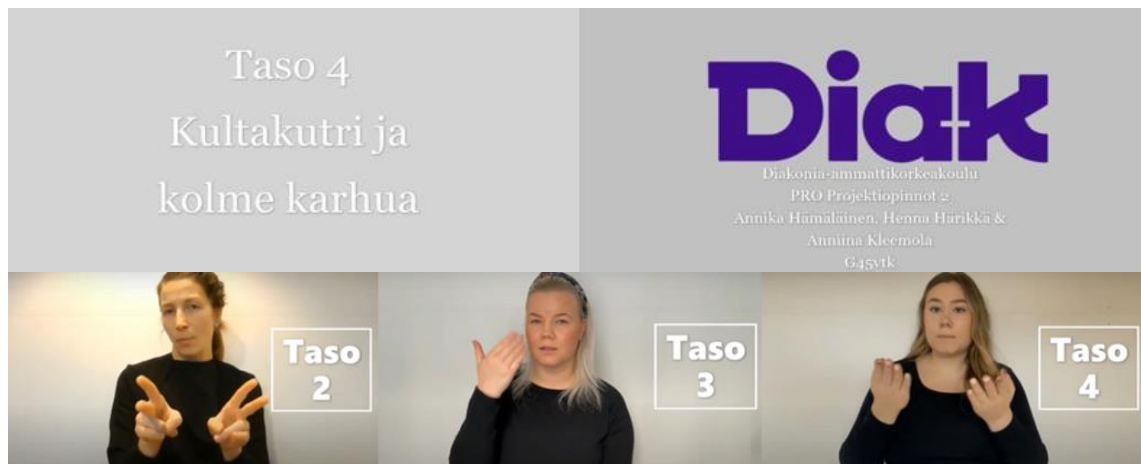
KUVA 3. Viittomakielen kielitaidon tasojen kuvausasteikko (Ohranen ym. 2019, 22).

Esimerkkivideoiden katsomisen jälkeen opiskelija voi palautelomakkeen avulla analysoida videoilla nähtyä viittomista. Opiskelijat voivat palautelomakkeen avulla kiinnittää huomiota viittoman ja viittomakielen rakenteen eri osa-alueisiin ja harjoitella vertaispalautteen antamista lomakkeessa mainituista osa-alueista. Tarkoituksenamme oli tuottaa palautelomake, jota tulkkiopiskelijat voivat hyödyntää viittomakielisissä tehtävissään koko opintojensa ajan. Tuottamaamme palautelomaketta voi vertaispalautteen lisäksi hyödyntää myös oman viittomakielisen ilmaisun analysoinnissa ja arvioinnissa.

Valitsimme esimerkkivideoihimme eri taitotasojen lisäksi erilaiset sisällölliset teemat. Teemat valitsimme suomalaisen viittomakielen taitotasokuvaimien sisältöjen perusteella (KUVA 3). Ensimmäisen videomme sisältö vastasi toisen taitotasokuvaimen aihealueita. Aihealueenamme oli käsitellä omassa työympäristössä esiintyviä jokapäiväisiä asioita. Toisen videon sisällön tavoitteena oli vastata kolmannen taitotasokuvaimen aihealuetta eli käsitellä matkustamista itselle tutusta aiheesta. Kolmas tekemämme esimerkkivideo vastasi neljännen taitotasokuvaimen aihealuetta. Kolmanteen videoon valitsimme aiheeksi lapsille suunnatun sa-

dun. Satua viittoessa oli mahdollisuus käyttää viittomakielelle ominaisia elementtejä monipuolisesti, kuten eleitä, ilmeitä ja asioiden paikantamista. Suunnitelimme esimerkkivideoihimme viittomakielen kieliopin näkökulmasta tahallisia virheitä. Videoille valitsemamme virheet koimme yleisimmiksi viittomakielisen ilmaisun sekä viittomakielen ja viittoman rakenteen haasteiksi. Valitsemiamme virheitä olivat esimerkiksi ilmeet, minimiparit, sormitukset, rytmitys sekä asioiden paikantamiset. Muun muassa näitä osa-alueita opiskelijat voivat havainnoida katsomistaan esimerkkivideoista ja siten harjoitella vertaispalautteen antamista niin viittoman kuin viittomakielen rakenteesta.

Tavoitteenamme oli tehdä esimerkkivideoistamme yhteneväiset siten, että jokaisen videon alussa kerroimme, mistä taitotasosta oli kyse sekä, mikä oli esimerkkivideon aihe. Videoiden lopussa mainitsimme esimerkkivideoiden tekijöiden nimet sekä kurssin, jonka oppimissisältönä kyseiset videot oli tuotettu. Valitsimme esimerkkivideoihin eri viittojat, jotta opiskelijoilla on mahdollisuus saada kokemusta erilaisista käsialoista ja erilaisista ilmaisun tavoista. (KUVA 4).

KUVA 4. Projektioinnissa tuotetut esimerkkivideot ja niihin kirjatut taitotasot.

8 POHDINTA

Opinnäytetyömme kohderyhmänä olivat Diakin toisen, kolmannen ja neljännen vuosikurssin tulkkiopiskelijat Turun-kampukselta. Kyselymme vastasi 74 tulkkiopiskelijaa ja kyselymme vastausprosentti oli 82 %. Onnistuimme saamaan kattavan vastausmäärän, ja jokaiselta vuosikurssilta enemmistö vastasi kyselymme. Tapamme kerätä opinnäytetyömme aineisto oli syynä runsaaseen otantaan, sillä menimme esittelemään opinnäytetyömme aiheen ja kyselymme tarkoituksen tulkkiopiskelijoiden oppitunneille. Oppitunneilta oli varattu aika kyselymme vastaamiseen, jolloin opiskelijoiden ei tarvinnut vastata kyselymme vapaa-ajallaan. Saimme opiskelijoilta myönteistä palautetta, että kyselyn vastaamiseen varattu aika motivoi heitä vastaamaan.

Lisäksi olemme tyytyväisiä suunnittelemaamme kyselylomakkeeseen. Panostimme lomakkeen tekemiseen, ja hioimme kysymysten asetteluja ja vastausvaihtoehtoja opinnäytetyömme ohjaajan kommenttien perusteella. Huolella laaditun kyselyn avulla saimme vastaukset tutkimuskysymyksiimme. Perusteellisesta suunnittelustamme ja toteutuksestamme huolimatta saimme tulkkiopiskelijoilta palautetta, että osa heistä olisi kaivannut kyselymme loppuun avoimen vastausmahdollisuuden. Kyselymme suunnitteluvaiheessa pohdimme sellaisen lisäämistä, mutta uskoimme kyselyssä jo olevien avointen kysymysten tuovan esille vastaajien ajatuksia riittävästi. Jälkikäteen huomasimme, että olisimme voineet kyselymme avulla selvittää, vaikuttiko tulkkiopiskelijoiden vertaispalautteen antamiseen myös se, onko viittoja oikea- vai vasenkätinen. Vuosikurssillamme on ainoastaan oikeakätisiä opiskelijoita, joten emme osanneet huomioida tämän merkitystä vertaispalautteen antamiseen.

Tulosten analysoinnissa huomasimme, että kaikkien vuosikurssien vastaajissa oli useita vastaajia, jotka olivat kyselymme väittämässä valinneet vastausvaihtoehtokseen kolme (3) eli ei samaa eikä eri mieltä. Pohdimme valitun vastaisvaihtoehdon runsautta ja sitä, mistä syystä näin suuri osa tulkkiopiskelijoista ei osaa arvioida omia vertaispalautteenantotaitojansa. Kanasen (2011, 64) mukaan

asennemittauksen ääripäiden keskipisteeseen sijoittuva vastaus ei tarkoita, ett-eikö vastaaja osaisi sanoa mielipidettään asiasta. Pohdimme, ovatko ne vastaa-jat, jotka olivat valinneet vastausvaihtoehtokseen kolme (3), ajatelleet vastaa-vansa arviointitaulukon mukaisesti asteikolla 1–5 eli 1 tyydyttävä, 3 hyvä, 5 kiitet-tävä. Olimme kuitenkin kaikilla kyselymme vastaussivuilla kirjoittanut asteikon olevan Likert-asteikko (täysin eri mieltä–täysin samaa mieltä). Opinnäytetyömme tuloksista nousi esille, että osa tulkkio opiskelijoista arvioi ettei heidän viittomakie-len taitonsa ole riittävää antamaan vertaispalautetta toiselle opiskelijalle hänen viitotusta ilmaisustaan. Tämä voi olla syynä siihen, että osa opiskelijoista oli va-linnut kyselyssämme vastausvaihtoehtokseen kolme (3), ei samaa eikä eri mieltä. Yhtenä syynä voi olla myös se, että opiskelijat esimerkiksi kokivat saa-vansa osalta lehtoreista riittävät ohjeistukset vertaispalautteen antamiseen, kun taas toisilta lehtoreilta ohjeistusta ei ole koettu riittävänä.

Lisäksi pohdimme, mitkä asiat ovat vaikuttaneet toisen vuosikurssin tulkkio opiske-lijoiden myönteiseen suhtautumiseen heidän vertaispalautteen antamisen taito-jaan kohtaan. Useissa vastauksissa toisen vuosikurssin opiskelijoiden myönteis-syys osaamisestaan korostui verrattuna muiden vuosikurssilaisten vastauksiin. Toisella vuosikurssilla opiskellaan vielä viittomakielen alkeita ja aloitellaan tulk-kausopintoja, jolloin tietynlainen kriittisyys omaan tekemiseen ei välttämättä ole kehittynyt samalla tavalla kuin myöhäisemmissä vaiheissa olevilla kolmannen ja neljännen vuoden tulkkio opiskelijoilla. Vertaispalautteen antaminen viitotuista teh-tävistä voi alkuvaiheen opinnoissa tuntua opiskelijoista helpommalta kurssikoko-naisuuksien vastatessa pohjatietämystä suomalaisesta viittomakielestä. Kun taas kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijat ovat jo suuntautuneet tulk-kauksen syventäviin opintoihin.

Eettisestä näkökulmasta tarkasteltuna huolehdimme kyselymme vastaajien anonyymiyden säilymisestä sekä opinnäytetyön tekijöiden puolueettomuudesta. Kyselymme vastattiin anonyymisti, ja tuloksia raportoidessamme varmistimme, että vastaajien henkilöllisyys ei paljastu lukijoille. Opinnäytetyön tulosten esitte-lyssä valitsimme vastaajien lukumäärän näkyvän prosenttiosuuksina kuvioissa ja taulukoissa. Kuitenkin kuviossa, jossa tarkastelimme tulkkio opiskelijoiden tarvetta

lisäohjeistukselle vertaispalautteen antamisessa, raportoimme vastaajien kokonaismäärän prosenttiosuuden sijaan. Mielestämme vastaajamäärän näkyminen lukuna konkretisoi saadun tuloksen selkeämmin. Kyselylomakkeessa selvitimme vastaajien iän, vuosikurssin sekä aiemman koulutuksen, mutta tästä huolimatta käsitelimme aineistoamme ja raportoimme tuloksiamme siten, että yksittäisiä vastaajia ei pysty tunnistamaan. Opinnäytetyömme aihe muodostui omasta kiinnostuksestamme selvittää, minkälaisena muut tulkkioiskelijat Diakissa kokevat vertaispalautteen antamisen. Opinnäytetyötä tehdessämme sivuutimme aiheeseen liittyvät ennakkokäsityksemme, laadimme kyselylomakkeen puolueettomasti sekä raportoimme tuloksista neutraalisti. Koko opinnäytetyöprosessin ajan onnistuimme säilyttämään objektiivisuutemme.

Opinnäytetyömme tuloksista nousi esille havaintoja, joita olisi mielenkiintoista tarkastella tulevissa opinnäytetöissä. Esimerkiksi etäopetukseen siirtymisellä on voinut olla vaikutusta opinnäytetyössämme saatuihin tuloksiin, joten yhtenä jatkotutkimusaiheena voisi selvittää etäopetuksen vaikutusta vertaispalautteen antamiseen viitotuissa tehtävissä. Etäopetuksen aikana olemme kokeneet vuorovaikutuksen olevan vähäisempää kuin lähiopetuksessa. Lähiopetuksen spontaanit kommentit ja puheenvuorot opiskelijoiden kesken eivät ole toteutuneet samalla tavalla etäopetuksessa. Etäopetuksen ja vuorovaikutuksen vähenemisen myötä myös vertaispalautteen antaminen on mahdollisesti vähentynyt, ja vastuu palautteen antamisesta on etäopetuksen aikana siirtynyt yhä enemmän opiskelijoille.

Selvitimme opinnäytetyössämme vertaispalautetta palautteen antajan näkökulmasta, joten toisena jatkotutkimusaiheena olisi kiinnostavaa selvittää vertaispalautetta palautteen saajan näkökulmasta. Opinnäytetyömme tulokset osoittivat, että tulkkioiskelijoiden arviot omista vertaispalautteen antamisen taidoista olivat hyvät, mutta kuitenkin joka kolmas opiskelijoista arvioi, ettei hänen antamansa vertaispalaute kehittä palautteen saajaa. Jatkotutkimusaiheena olisi mielenkiintoista selvittää, onko vertaispalautteen saajalla mahdollisuus kehittää kielitaidollista osaamistaan saamansa palautteen avulla.

Viimeisenä jatkotutkimusehdotuksena voisi tulevissa opinnäytetöissä selvittää, millä tavoin Diakin viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman eri opetussuunnitelmat ja -muodot vaikuttavat tulkkioiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoihin. Toisen ja kolmannen vuosikurssin tulkkioiskelijat opiskelevat vuoden 2019 opetussuunnitelman mukaisesti, joten uudella opetussuunnitelmalla voi olla vaikutusta toisen ja kolmannen vuosikurssin tulkkioiskelijoiden itsearviointitaitoihin neljännen vuosikurssin opiskelijoita enemmän. Myös ensimmäisen vuoden tulkkioiskelijat opiskelevat vuoden 2019 opetussuunnitelman mukaisesti, mutta ensimmäistä kertaa opintojen toteutustapana on monimuotototeutus päivätoteutuksen sijaan.

Tulkkioiskelijoiden vertaispalautteenantotaitojen tukemisen ja kehittymisen myötä myös palautteenantokulttuuri tulkkausalalla voi tulevaisuudessa muuttua parempaan suuntaan. Muutos vaatii kuitenkin sen, että jo opintojen aikana panostetaan vertaispalautteen antamiseen sekä palautteen antamisen ohjeistamiseen. Opinnäytetyömme tulosten mukaan opiskelijoilla on halu kehittää vertaispalautteen antamisen taitojaan. Tulkkioiskelijoiden vertaispalautteenantotaitoihin panostamalla voidaan mahdollistaa se, että tulevaisuudessa Diakista valmistuvien tulkkien palautteenantotaidot siirtyvät myös työelämään. Hyvillä palautteenantotaidoilla voidaan tukea tarkoituksenmukaista palautteen antamista omalle tulkkiparille. Hyvillä palautteenantotaidoilla mahdollistetaan tulkkauksen parempi laatu niin omassa työyhteisössä kuin koko tulkkausalalla.

LÄHTEET

- Ahonen, R. & Lohtaja-Ahonen, S. (2011). *Palaute kuuluu kaikille*. Helsinki: Infor.
- Double, K. S., McGrane, J. A. & Hopfenbeck, T. N. (2020). The Impact of Peer Assessment on Academic Performance: A Meta-analysis of Control Group Studies. *Educational Psychology Review* 32, 481–509.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opetussuunnitelmat. Ammattikorkeakoulututkinto. Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus. Saatavilla 14.2.2022 <https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/14566>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opetussuunnitelmat. Ammattikorkeakoulututkinto. Tulkki (AMK) Viittomakielen ja puhevammaisten tulkkaus. Saatavilla 14.2.2022 <https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/47045>
- Elsinen, R. (2007). Kielikeskusopiskelijoiden kokemuksia ja käsityksiä kielitaidon itse- ja vertaisarviointista. Teoksessa O.-P. Salo, T. Nikula & P. Kalaja, (toim.), *Kieli oppimisessa – Language in learning*. AFinLAN vuosikirja 2007 (s. 351–359). (Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 65). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Garber, P. R. (2004). *Giving and Receiving Performance Feedback*. Massachusetts: HRD Press.
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus*. (9. uud. p.). Helsinki: Edita.
- Hytönen, N. & Rissanen, T. (2006). Käsitteet haltuun. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänneessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä* (s. 17–25). Helsinki: Finn Lectura.
- Kananen, J. (2011). *Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja). Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. (2014). *Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta*. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja). Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kotimaisten kielten keskuksen viittomakielten lautakunta. (2015). *Laatua viittomakielelle kääntämiseen*. Helsinki: Kuurojen Liitto ry.

- Kotus. Kotimaisten kielten keskus. Suomen viittomakielet. Saatavilla 23.4.2021
https://www.kotus.fi/kielitieto/kielet/suomen_viittomakielet
- Nieminen, J. H. (2019). Palaute osana arviointia. Teoksessa A. Luostarinen & J. H. Nieminen (toim.) *Arvioinnin käsikirja*. (s. 72–88). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ohranen, S., Ahola, S. & Neittaanmäki, R. (2019). *Suomalaisen viittomakielen taitotasokuvaimet ja arviointikriteerit*. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Yleiset kielitutkinnot.
- Rissanen, T. (1985). Viittomakielen perusrakenne. (Helsingin yliopiston julkaisuja 12). Helsinki: Helsingin yliopisto
- Rissanen, T. (2000). Suomalaisen viittomakielen lauseoppia. Teoksessa A. Malm (toim.), *Viittomakieliset Suomessa*. (s. 147–167). Helsinki: Finn Lectura.
- Rissanen, T. (2006). Viittomakielen rakenteen visuaalisuudesta ja ikonisuudesta. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä* (s. 26–63). Helsinki: Finn Lectura.
- Roslöf, R. & Veitonen, U. (2006). Tavoitteena toimivat tulkkausikäytännöt. Teoksessa N. Hytönen & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä* (s. 163–179). Helsinki: Finn Lectura.
- Savolainen, L. (2000). Viittoman rakenne. Teoksessa A. Malm (toim.), *Viittomakieliset Suomessa* (s. 168–188). Helsinki: Finn Lectura.
- Silberstein, S. (2003). *Palautteen antamisen vaikeus – kokemuksia palautteesta viittomakielen tulkin työssä*. (Opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu, viittomakielentulkin koulutusohjelma).
- Silvennoinen, M. & Tilli, A-M. (2017). *Palautemestari*. Espoo: Valmennus Onnistumisen avaimia.
- Strijbos, J.-W., Narciss, S. & Dünnebier, K. (2010). Peer feedback content and sender's competence level in academic writing revision tasks: Are they critical for feedback perceptions and efficiency? *Learning and Instruction* 20, 291–303.
- Suvi. Suomen viittomakielen verkkosanakirja. Viittomakieli. Saatavilla 10.3.2022
<https://suvi.viittomat.net/signsearch.php>

- Svinhufvud, K. (2013). *Opinnäytteen kirjoittaminen vuorovaikutuksena. Keskusteluanalyttinen tutkimus graduseminaarien ja graduohjaustapaamisten vuorovaikutuksesta*. (Väitöskirja, Helsingin yliopisto, suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos). Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Svinhufvud, K. (2016). *Kokonaisvaltainen kirjoittaminen*. (3. uud. p.). Helsinki: Art House.
- Tapola-Tuohikumpu, S., Uotinen, S., Talamo, A. & Nykopp, M. (2020). Opiskelijoiden verkko-oppimisympäristössä antamat vertaispalautteet tarkastelussa: mitä opittavaa tieteellisen kirjoittamisen ohjaamiselle? *Yliopistopedagogiikka* 27(1). Saatavilla
- Udd, T. (2020). Vertaispalautetta kielenopiskelussa – miksi ja miten? Teoksessa S. Latomaa & Y. Lauranto (toim.) *Päättymätön projekti III Kirjoitettua vuorovaikutusta eri S2-foorumeilla* (s. 132–146). Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Vehkalahti, K. (2008). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Tammi.
- Vehkalahti, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Finn Lectura.
- Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: Tammi.
- von Boehm, S., Suojala, M. & Veikkolainen, K. (2017). Opiskelijoiden kokemuksia vertaispalautetyöskentelystä kielen ja kirjoittamisen opiskelussa. *Aikuiskasvatus* 37(2), 108–121.
- Wang, W. (2014). Students' perception of rubric-referenced peer feedback on EFL writing: A longitudinal inquiry. *Assessing Writing* 19, 80–96.
- Weaver, M. R. (2006). Do students value feedback? Student perceptions of tutors' written responses. *Assessment & Evaluation in Higher Education* 31 (3), 379–394.
- Webropol. Professional Statistics Pikaopas. Saatavilla 23.11.2021
https://new.webropolsurveys.com/Content/manuals/Professional_Statistics_suomenkielinen_opas.pdf

LIITE 1. Tutkimuskirje

Hei sinä tulkkioiskelija!

Opiskelemme neljännellä vuosikurssilla ja teemme opinnäytetyötä, jossa selvitämme Diakin tulkkioiskelijoiden vertaispalautteen antamisen taitoja viitotuissa oppimistehtävissä viittomakielen sekä viittoman rakenteen osalta. Lisäksi selvitämme kuinka opinnot tukevat vertaispalautteen antamisen taitojamme. Vertaispalautteen antaminen on tärkeää, sillä antamasi palautteen avulla opiskelijakaverillasi on mahdollisuus kehittää osaamistaan ja viittomakielen taitoaan!

Kyselyn vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina opinnäytetyöryhmän toimesta. Kyselyn vastauksia ei pystytä yhdistämään yksittäisiin vastajiin. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseukseen keväällä 2022. Vastaamisessa kestää n. 15 minuuttia.

Kiitos osallistumisestasi!

LIITE 2. Kyselylomake

Selvitys tulkkio opiskelijoiden vertaispalautteenantotaidoista viittomakielen ja viittoman rakenteen osalta

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Hei sinä tulkkio opiskelija!

Opiskelemme neljännellä vuosikurssilla ja teemme opinnäytetyötä, jossa selvitämme Diakin tulkkio opiskelijoiden vertaispalautteen antamisen taitoja viitotuissa oppimistehtävissä viittomakielen sekä viittoman rakenteen osalta. Lisäksi selvitämme kuinka opinnot tukevat vertaispalautteen antamisen taitojamme. Vertaispalautteen antaminen on tärkeää, sillä antamasi palautteen avulla opiskelijakaverillasi on mahdollisuus kehittää osaamistaan ja viittomakielen taitoaan!

Kyselyn vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina opinnäytetyöryhmän toimesta. Kyselyn vastauksia ei pystytä yhdistämään yksittäisiin vastaajiin. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseukseen keväällä 2022. Vastaamisessa kestää n. 15 minuuttia.

Kiitos osallistumisestasi!

Ensimmäiseksi selvitämme muutamia taustatietojasi.

1. Millä vuosikurssilla olet? *

- 2. vuosikurssilla
- 3. vuosikurssilla, kielten välinen tulkkaus
- 3. vuosikurssilla, kielen sisäinen tulkkaus
- 4. vuosikurssilla, kielten välinen tulkkaus
- 4. vuosikurssilla, kielen sisäinen tulkkaus

2. Minkä ikäinen olet? *

- 18-22
- 23-27
- 28-

3. Mikä on korkein koulutusasteesi, josta olet valmistunut? *

- peruskoulu
- ammattiopisto
- ammattikoulu
- lukio
- ammattikorkeakoulu
- yliopisto
- jokin muu, mikä?

Seuraavien väittämien avulla selvitämme, minkälainen vertaispalautteenantaja olet viitotuissa oppimistehtävissä viittomakielen sekä viittoman rakenteen osalta. Arvioi oletko väittämien kanssa samaa vai eri mieltä. Valitse kunkin väittämän kohdalla parhaiten sopiva vaihtoehto.

Vastaa asteikolla 1–5.

- 1= täysin eri mieltä
- 2= lähes eri mieltä
- 3= ei samaa eikä eri mieltä
- 4= lähes samaa mieltä
- 5= täysin samaa mieltä

4. Minun on helppo antaa vertaispalautetta opiskelijakaverille, joka on *

	1	2	3	4	5
itselleni tuttu *	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
itselleni vieras *	☐	☐	☐	☐	☐
itseäni taitavampi *	☐	☐	☐	☐	☐
itseäni taitamattomampi *	☐	☐	☐	☐	☐
itseäni nuorempi *	☐	☐	☐	☐	☐
itseäni vanhempi *	☐	☐	☐	☐	☐

5. Annan mielelläni vertaispalautetta

	1	2	3	4	5
suullisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
kirjallisesti *	☐	☐	☐	☐	☐
viitteen olemalla kasvoitusten *	☐	☐	☐	☐	☐
viitteen olemalla etänä *	☐	☐	☐	☐	☐
viitteen tekemällä videotallenteen *	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu tapa, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

6. Osaan huomioida antamassani vertaispalautteen sisällössä *

	1	2	3	4	5
kehitettäviä osa-alueita *	☐	☐	☐	☐	☐
positiivisia osa-alueita *	☐	☐	☐	☐	☐
korjattavia osa-alueita *	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraavien väittämien avulla selvitämme, minkälaisiksi itse arvioit omat vertaispalautteenantotaitosi viittomakielen ja viittoman rakenteen osalta.

Vastaa asteikolla 1–5.

- 1= täysin eri mieltä
 2= lähes eri mieltä
 3= ei samaa eikä eri mieltä
 4= lähes samaa mieltä
 5= täysin samaa mieltä

7. Osaan antaa vertaispalautetta opiskelijakaverini oikeasta *

	1	2	3	4	5
viittoman käsimuodosta *	☐	☐	☐	☐	☐
viittoman liikkeestä *	☐	☐	☐	☐	☐
viittoman orientaatiosta *	☐	☐	☐	☐	☐
viittoman paikasta *	☐	☐	☐	☐	☐
non-verbaalisista elementeistä *	☐	☐	☐	☐	☐
kaksikäsisestä viittomasta *	☐	☐	☐	☐	☐

8. Osaan antaa vertaispalautetta opiskelijakaverini *

	1	2	3	4	5
viittomisen paikantamisesta *	☐	☐	☐	☐	☐
roolinvaihdosta *	☐	☐	☐	☐	☐
viittomistahdista *	☐	☐	☐	☐	☐
sujuvista kokonaisuuksista *	☐	☐	☐	☐	☐
viittomakielisyydestä *	☐	☐	☐	☐	☐
toimivista viittomavalinnoista *	☐	☐	☐	☐	☐
virheellisistä viittomavalinnoista *	☐	☐	☐	☐	☐
numeraaleista *	☐	☐	☐	☐	☐
sormiakkosista *	☐	☐	☐	☐	☐

9. Anna arvio omista vertaispalautteenantotaidoistasi asteikolla 1-5. *

- 1 Tyydyttävä
 2
 3 Hyvä
 4
 5 Kiitettävä

Seuraavien väittämien avulla selvitämme, kuinka Diakin viittomakielen ja tulkkauksen koulutusohjelman opinnot tukevat vertaispalautteen antamisen taitojasi viittomakielen ja viittoman rakenteen osalta.

Vastaa asteikolla 1–5.

1= täysin eri mieltä

2= lähes eri mieltä

3= ei samaa eikä eri mieltä

4= lähes samaa mieltä

5= täysin samaa mieltä

10. Saan oppitunnilla riittävät ohjeet vertaispalautteen antamiseen. *

	1	2	3	4	5
*	☐	☐	☐	☐	☐

11. Jos valitsit edellisen kysymyksen vaihtoehdoksi 1 tai 2, kerro millä tavoin parantaisit saamiasi ohjeita.

12. Tarvitsen lisää ohjeistusta vertaispalautteen antamiseen. *

	1	2	3	4	5

	1	2	3	4	5
*	☐	☐	☐	☐	☐

13. Jos valitsit edellisen kysymyksen vaihtoehdoksi 4 tai 5, kerro minkäläistä ohjeistusta tarvitsisit.

14. Antamani vertaispalautteen avulla opiskelijakaverini pystyy kehittämään omaa viittomakielen osaamistaan. *

	1	2	3	4	5
*	☐	☐	☐	☐	☐

15. Opinnot kehittävät vertaispalautteen antamisen taitojani.

	1	2	3	4	5
*	☐	☐	☐	☐	☐

16. Opinnot tukevat vertaispalautteen antamisen taitojani työelämässä tulkkausalalla. *

	1	2	3	4	5
*	☐	☐	☐	☐	☐

17. Jos valitsit kysymyksiin 15. tai 16. vaihtoehdoksi 1 tai 2, kerro miten kehittäisit opintoja, jotta ne tukisivat vertaispalautteen antamisen taitojasi paremmin.

--

LIITE 3. Projektiopinnoissa tuotettu palautelomake

PALAUTELOMAKE

"HYVIN VIITOT"

Tätä palautelomaketta voit käyttää apunasi vertaispalautteen antamisessa.

Palautteessasi voit huomioida onnistumisia sekä kehitettäviä ja korjattavia asioita.

Palautteen pääpointit on koottu keltaisiin otsikoihin ja ne on avattu otsikoiden alle esimerkein.

Tarkoituksena ei ole aina käydä koko listaa läpi, vaan poimia tärkeimmät huomiot!

VIITTOMAN RAKENNE

käsimuoto	Non-verbaaliset elementit:
liike	huulio
orientaatio	viittomakielinen huulio
paikka	katse
kaksikäätiset viittomat	ilmeet
monisuuntaiset viittomat	kehon käyttö

AAKKOSET, NUMERAALIT

vanhat sormiaakkoset	numerot
uudet sormiaakkoset	järjestysluvut
	viikot, kuukaudet, vuodet

VIITTOMAVALINNAT

toimivat viittomavalinnat

virheelliset viittomavalinnat
viittoma ei sovi kontekstiin

PALAUTELOMAKE

Opiskeluintoa!
T. Annika,
Anniina ja
Henna
G45vtk

VIITTOMAKIELISYYS

sujuvat kokonaisuudet:

sidosteisuus, loogisuus-punainen lanka

sanajärjestys:

suomen kielen vaikutus

visuaalisuuden rakentaminen:

kuvailu

VIITTOMISEN RYTMITYS

roolin vaihto:

viittojen rytmityksellä, kehonkäytöllä tai viittomistyyllillä ilmaistua näkökulmien vaihtamista tai puheenvuoroja

viittomisen tahti:

nopeus

taudit:

viittomisen tauottaminen, kokonaisuudet

TILANKÄYTTÖ

paikantaminen:

viittottujen asioiden sijoittaminen, paikallaan pysyminen

osoitus:

osoittamisen hyödyntäminen

TEKSTILAJI, REKISTERI

runo, laulut	ammattikieli
tarina	murteet
vitsi	arkikieli
hengellisyys	ikäryhmien oma kieli
tiedote	yleiskieli
puhe	